

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ВАЛЮТІ»

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальність 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Школьної Тетяни Юріївни

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор

Сопко Валерія Василівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем,
Кафедра обліку та оподаткування
спеціальність «Облік і оподаткування»,
спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

«___» _____ 201_ р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Зав. кафедри _____ О.В. Фоміна

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентці**

Шкільної Тетяни Юріївни

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Облік грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті»

Затверджена наказом по університету від 18.01.2019 р. № 139.

2. Термін здачі студентом закінченої роботи (проекту): 30 листопада 2019р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту):

Метою роботи є дослідження теоретико-методичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті.

Об'єктом дослідження є процес обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті.

Предметом дослідження є теоретико-методичні, організаційні та практичні питання обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті.

4. Перелік графічного матеріалу рисунки, таблиці, схеми, графіки.

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті

1.1. Економічна сутність та роль грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті

Висновки за розділом 1

Розділ 2. Сучасний стан обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті на ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

2.1. Передумови організації та методики обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті

2.2. Облік грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті

2.3. Узагальнення інформації про рух грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті у звітності ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

Висновки за розділом 2

Розділ 3. Удосконалення обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті на ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

3.1. Удосконалення організації та методики обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті на ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

3.2. Удосконалення обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті для прийняття управлінських рішень

Висновки за розділом 3

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

6. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Затвердження плану ВКР		
2	Затвердження назви статті		
3	Подання статей на кафедру		
4	Подання розділу 1		
5	Подання розділу 2		
6	Подання розділу 3		
7	Подання завершеної роботи на кафедру для реєстрації		
8	Попередній захист		
9	Подання роботи на кафедру в переплетеному вигляді		

7. Дата видачі завдання 19.01.2019 р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ **Сопко В.В.**
(підпис)

9. Гарант освітньо-професійної програми _____ **Бенько М.М.**
(підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ **Школьна Т.Ю.**
(підпис)

11. Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки Школьної Тетяни
Юрїївни
може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньо-професійної програми _____ **Бенько М.М.**
(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____ **Фоміна О.В.**
(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » 201_ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ВАЛЮТІ	7
1.1. Економічна сутність та роль грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті	7
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті	12
Висновки за розділом 1	15
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ВАЛЮТІ НА ТОВ «ОРГАНІК ПРО»	17
2.1. Передумови організації та методики обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті	17
2.2. Облік грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті	19
2.3. Узагальнення інформації про рух грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті у звітності ТОВ «ОРГАНІК ПРО»	23
Висновки за розділом 2	26
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ВАЛЮТІ НА ТОВ «ОРГАНІК ПРО»	28
3.1. Удосконалення організації та методики обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті на ТОВ «ОРГАНІК ПРО»	28
3.2. Удосконалення обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті для прийняття управлінських рішень	30
Висновки за розділом 3	35
ВИСНОВКИ	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39
ДОДАТКИ	47

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток фінансово-господарських взаємозв'язків між суб'єктами підприємницької діяльності, поява нових форм розрахунків та платіжних засобів, розробка та впровадження новітніх інформаційних технологій обумовили необхідність управління платоспроможністю суб'єкта господарювання.

За підсумками 2018 року частка безготівкових розрахунків склала 39,3%. Від початку року частка безготівкових розрахунків зросла на 5%. За підсумками першого кварталу 2018 року частка безготівкових розрахунків за допомогою пластикових карток та інших безготівкових інструментів в Україні склала 44,4%. Зокрема, за перші 3 місяці 2018 року українці купили товарів і послуг за допомогою пластикових карток чи інших платіжних інструментів на загальну суму 272,6 мільярдів гривень. Найбільша сума безготівкових покупок - покупки через мережу інтернет. В той же час понад 50% всіх покупок були здійснені у торговельних мережах здійснюються безготівково [1].

Прийняття ефективних рішень щодо управління грошовими коштами на підприємстві можливе завдяки розв'язанню низки задач, що стосуються методики та організації їх обліку. Реформування бухгалтерського обліку покликане адаптувати вітчизняну практику до вимог міжнародних стандартів та створити якісне інформаційне підґрунтя для прийняття управлінських рішень, спрямованих на забезпечення ліквідності підприємства в коротко- та довгостроковій перспективі. Саме грошові кошти та їх еквіваленти, як найважливіша ланка системи кругообігу ресурсів, формують базис для підвищення платоспроможності господарюючого суб'єкта.

Актуальні питання з обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті розглядалися у роботах вчених-економістів С. Л. Берези, О.С. Височан, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, А. В. Грилицької, М. В. Корягіна, Л.Г. Ловінської, О.М. Петрука, І. І. Сахарцевої, О. М. Сорокіної, В. В. Сопка

та інших.

Напрацювання цих науковців охоплюють широкий діапазон питань, пов'язаних з теорією, методикою, організацією обліку грошових коштів. Однак, завершені комплексні роботи з проблематики обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті потребують подальшого дослідження, що обумовило вибір теми, визначило її актуальність, основні напрями і завдання даного дослідження.

Питання обліку грошових коштів висвітлювались у працях багатьох вітчизняних вчених: Ф.Ф.Бутинця, С.Ф. Голова, Н. В. Грищук, З.В. Задорожного, Я.Д. Крупки, М. Кравець, В. В. Крилова, Л.Г. Ловінської, І.О. Лукашової, О. О. Махаєва, В. І. Міщенко, І.С. Несходовського, М.С.Пушкаря, В.В. Сопко, Л.К. Сука П. М. Сенищ, В., та інших. Однак як в теорії, так і на практиці існує низка проблем в обліку грошових коштів, які зумовлені новими формами їх використання, необхідністю посилення контролю за їх наявністю та врегулювання даних про формування грошових потоків у національній валюті у поточному обліку і фінансовій звітності.

Метою роботи є дослідження теоретико-методичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті.

Основними завданнями випускної кваліфікаційної роботи є:

- дослідження економічної сутності грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті;
- проведення економіко-правового аналізу та огляд нормативної бази і спеціальної літератури;
- вивчення передумов організації та методології обліку грошових коштів у національній валюті на ТОВ «ОРГАНІК ПРО»;
- аналіз сучасного стану та виявлення шляхів удосконалення обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті для ТОВ «ОРГАНІК ПРО»;
- розробка системи обліково-аналітичного забезпечення

управління грошовими коштами та їх еквівалентами у національній валюті на ТОВ «ОРГАНІК ПРО».

Об'єктом дослідження є процес обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті.

Предметом дослідження є теоретико-методичні, організаційні та практичні питання обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті.

Методи дослідження. У роботі використовувалися загальнонаукові методи, основані на системному підході до розкриття питань теорії, методики й організації обліку грошових коштів та їх еквівалентів на підприємстві. Теоретичні аспекти обліку грошових коштів та їх еквівалентів досліджувалися із застосуванням методів індукції і дедукції, за допомогою яких конкретизовано економіко-правову сутність цих об'єктів. Історичний та логічний методи, а також метод порівняння використано під час удосконалення порядку обліку грошових коштів та їх еквівалентів, відображення їх у фінансовій звітності підприємства. Методи причинно-наслідкового зв'язку та абстрактно-логічний використовувалися для удосконалення класифікації грошових коштів та їх еквівалентів для потреб обліку; метод спостереження – для визначення стану об'єкта обліку на досліджуваному підприємстві – ТОВ «ОРГАНІК ПРО».

Інформаційною базою дослідження є чинна законодавчо–нормативна база, що регулює проблеми обліку грошових коштів та їх еквівалентів (а саме Закони України та підзаконні акти органів державної влади України), наукові статті вітчизняних та закордонних дослідників, статистичні матеріали Державної служби статистики України та практичні матеріали базового підприємства (первинні документи, облікові реєстри фінансового і податкового обліку, фінансова, податкова та статистична звітність).

Практичне значення одержаних результатів у випускній кваліфікаційній роботі полягає в розробці пропозицій щодо удосконалення обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті.

Впровадження у практику зазначених пропозицій дозволить значно підвищити ефективність управління фінансами ТОВ «ОРГАНІК ПРО», оскільки дасть можливість спираючись на достатню та повну інформацію, вчасно реагувати на зміну як зовнішніх, так і внутрішніх чинників фінансової діяльності суб'єкта господарювання.

Наукова новизна:

- удосконалено класифікацію грошових коштів та їх еквівалентів для потреб обліку шляхом доповнення класифікаційної ознаки «Обмеженість у напрямках використання», що забезпечує структурування та оцінку окремих видів цих активів.

Апробація. Матеріали випускної кваліфікаційної роботи були використані для написання наукової статті «Удосконалення організації обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті».

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, виконана на сторінках комп'ютерного тексту, у тому числі таблиць, рисунків, список використаних джерел із позицій на сторінках та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ВАЛЮТІ

1.1. Економічна сутність та роль грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті

Функціонування підприємства неможливе без використання фінансових ресурсів. Основне місце серед вказаної сукупності займають грошові кошти. Їх надходження та витрачання формується в результаті господарських операцій і вимагає суворого цільового спрямування на досягнення поставлених господарських завдань підприємства. Порушення вказаних умов призводить до дисбалансу інших складових господарських засобів, технічної відсталості виробництва, фінансової залежності суб'єкта господарювання. Таким чином, ефективність управління найбільш ліквідними ресурсами, що залежить від своєчасного та оптимального контролю використання коштів, визначає рівень фінансової стабільності й можливість подальшого розвитку підприємства. Тобто грошові кошти є одним з вагомих факторів, що визначають фінансове становище підприємства, його життєздатність. Значущість та роль грошей на рівні підприємства обумовлює доцільність їх окремого детального дослідження, визначення стратегії і тактики управління формуванням та використанням.

На основі аналізу спеціальної літератури встановлено неоднозначність тлумачення поняття «грошові кошти» та «грошові потоки», що пов'язано з різними підходами до визначення цих категорій. Водночас, не вироблено єдиного підходу до ознак і видів класифікації грошових потоків. Необхідно зазначити, що велика кількість класифікаційних ознак однаковою мірою свідчить про нерозв'язання проблеми, як і їх недостатня кількість. У цих випадках утруднюється процес пізнання і ідентифікації явища, а значить, виникає непорозуміння зі сторони користувачів бухгалтерської інформації і осіб, які приймають участь у процесі її підготовки й обробки.

В економічній літературі можна зустріти багато різноманітних визначень поняття «грошові кошти», для позначення якого у науковому обороті використовується широкий спектр термінів: «гроші», «грошові активи», «готівка», «фінансові ресурси», що призводить до неоднозначного розуміння сутності цих понять та зумовлює проблемні питання в бухгалтерському обліку цих об'єктів.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (IAS 7) «Звіт про рух грошових коштів» визначає грошові кошти як готівку в касі та депозити до запитання [28]. Відповідно до Методичних рекомендацій з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств грошові кошти – готівка, кошти на рахунках у банку та депозити до запитання [25]. У Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» грошові кошти визначено, як готівку, кошти на рахунках в органах Державного казначейства України, у банках та депозити до запитання [34].

Отже, усі визначення поняття «грошові кошти», що наведені в діючих нормативних документах, сформульовані таким чином, що лише перераховують складові даного поняття. Таке формулювання є досить недосконалим та потребує уточнення. Більшість авторів трактують грошові кошти як активи підприємства (С.М. Остафійчук [31, с. 217], А.Т. Євтух [14, с. 212]). Не можна не погодитися з такою думкою, оскільки дійсно вони можуть у будь-який момент часу бути використані для здійснення розрахунків, але вважаємо, що таке визначення не відображає в повній мірі сутності досліджуваного поняття.

Друга група авторів (Й.С. Завадський [16, с. 323], Г.В. Осовська [30, с. 235]) вважають грошові кошти – доходами та надходженнями. Вважаємо, що не доцільно застосовувати такий підхід, тому що грошові кошти можуть виступати не тільки у формі доходів та надходжень, але й у формі витрат. Окрім того, в економічній літературі можна зустріти й інші визначення грошових коштів. Так, наприклад, В.В. Бабіч, С.В. Сагова [2, с. 280] зазначають, що під грошовими коштами варто розуміти валюту України та

іноземну валюту; М. Дерій [12, с. 62] – основні сегменти для здійснення готівкових і безготівкових розрахунків між державними бюджетними установами та підприємствами; А. В. Гриліцька [10, с. 15] – абстрактний вимірник економічних процесів, явищ, об'єктів, який суб'єкти згодні приймати як платіжний засіб.

Отже, ознайомлення з теоретичними та методологічними напрацюваннями зарубіжних і вітчизняних економістів свідчить про відсутність єдиного, загальноприйнятого визначення поняття «грошові кошти». Тому підтримуємо наступне визначення: *грошові кошти є поняттям бухгалтерського обліку, яке відображає найліквідніші активи підприємства та може бути у формі готівки, коштів на рахунках в банку, депозитів до запитання*. Дане визначення узагальнює виділені підходи до визначення грошових коштів та, на відміну від існуючих, воно включає в себе: сутність грошових коштів, напрями їх використання та кінцевий результат.

Відповідно до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» *еквіваленти грошових коштів* - це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості [28].

Еквіваленти грошових коштів утримуються для погашення короткострокових зобов'язань, але не для інвестиційних або яких-небудь інших цілей. Для того, щоб інвестицію можна було визначити як еквівалент грошових коштів, вона повинна вільно конвертуватися у відому суму грошових коштів і характеризуватися незначним ризиком зміни вартості. Таким чином, інвестиція визначається, звичайно, як еквівалент грошових коштів тільки в разі короткого строку погашення, наприклад, протягом не більше трьох місяців з дати придбання. Інвестиції в інструменти власного капіталу не входять до складу еквівалентів грошових коштів, якщо вони не є за сутністю еквівалентами грошових коштів, наприклад, у випадку

привілейованих акцій, придбаних протягом короткого періоду їх погашення і з визначеною датою викупу.

Враховуючи вище наведене, до еквівалентів грошових коштів слід включати:

- строкові депозити, до погашення яких залишилось менше трьох місяців;
- боргові цінні папери, які утримуються до погашення (облігації підприємств, державні облігації, облігації місцевих позик, казначейські зобов'язання; ощадні (депозитні) сертифікати, іпотечні облігації), придбані незадовго до їх погашення;
- боргові цінні папери, які утримуються для продажу, та характеризуються стабільністю вартості протягом тривалого часу, впевненістю у тому, що подібна стійкість буде мати місце в майбутньому;
- привілейовані акції, придбані протягом короткого періоду їх погашення і з фіксованою датою їх викупу;
- дебіторська заборгованість, призначена для перепродажу, щодо якої існує впевненість у її швидкій реалізації.

Грошові кошти, які отримує підприємство у результаті своєї діяльності, називаються грошовим потоком. Грошові надходження повинні мати постійний, динамічний характер. Це означає, що грошовий потік повинен бути безперервним. Поняття «грошовий потік» (Cash flow) включено у фінансову діяльність вітчизняних підприємців з іноземних джерел. Зокрема, міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (IAS 7) «Звіт про рух грошових коштів» визначає потоки грошових коштів як надходження і виплати грошових коштів і еквівалентів грошових коштів [28].

Правильна побудова обліку грошових коштів на підприємстві дає змогу забезпечити інформацію про їх наявність, цілеспрямоване використання та контроль за зберіганням. Класифікація грошових потоків за видами діяльності наведена в дод. А. Також виділяють:

За формою існування розрізняють:

- готівкові грошові кошти;
- безготівкові грошові кошти.

За видом валюти:

- грошові кошти у національній валюті
- грошові кошти в іноземних валютах (за видами валют).

За призначенням та за місцем зберігання.

За призначенням грошові кошти поділяються на:

- грошові кошти для обороту;
- грошові кошти для спеціального призначення.

За місцем зберігання:

- грошові кошти в банку,
- грошові кошти в касі підприємства;
- грошові кошти у підзвітних осіб;
- грошові кошти у контрагентів (видані аванси),
- грошові кошти вкладені (у цінні папери, тощо).

Ці ознаки класифікації необхідно доповнити ознакою, яка має важливе значення для розв'язання окремих задач обліку, аналізу та контролю:

За обмеженістю у напрямках використання: без обмежень у напрямках використання – грошові кошти, якими підприємство (установа, організація) може розпоряджатися без жодних обмежень для ведення господарської діяльності; з обмеженнями у напрямках використання – грошові кошти, які підприємство (установа, організація) може використовувати строго за певним цільовим призначенням.

Таким чином, уточнення економічної сутності та класифікації грошових коштів і їх еквівалентів сприятиме ефективному обліку, аналізу та контролю при їх цільовому використанні. Це дозволить підприємствам контролювати свої видатки, надходження, розрахунки, а також здійснювати фінансово вигідні грошові операції.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті

Законність здійснення операцій з грошовими потоками регламентується чинним законодавством України і визначається на основі нормативно-правових документів. Рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку грошових потоків можна схематично представити як ієрархічну структуру із 4 рівнів. (дод. Б)

Державний рівень нормативного регулювання складається з чотирьох підрівнів: *перший* – представляє державні вихідні правові норми, які мають найвищу юридичну силу, а саме: Податковий кодекс України (ПКУ), Господарський кодекс України (ГКУ), Цивільний кодекс України (ЦКУ) та Закони України.

Відповідно до ст. 1 Закону України "Про застосування реєстраторів розрахунково-касових операцій у торгівлі, громадському харчуванні та послуг", застосовувати РРО зобов'язані всі юридичні особи (їхні філії, відділення, підрозділи), а також фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності [38]. Відповідно до вимог статті 3 передбачено, що суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо), під час продажу товарів (надання послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, зобов'язані проводити розрахункові операції на повну суму покупки через зареєстровані, опломбовані в установленому порядку і проведені у фіскальний режим реєстратори розрахункових операцій з роздруківкою відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій.

Основними нормативними документами, що регламентують бухгалтерський облік операцій з безготівковими коштами, є закони України, і

в першу чергу, Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні".

Закон України "Про банки і банківську діяльність" [36] та Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" [44] визначає основні вимоги щодо банківського обслуговування рахунків та встановлює обов'язки банків щодо ідентифікації клієнтів, які відкривають рахунки, та осіб, уповноважених діяти від імені зазначених клієнтів. У Законі України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" визначено коло осіб, яким банки мають право відкривати рахунки, а також регулюється порядок відкриття рахунків, та їхні види.

Третій рівень – підзаконні акти, а саме Положення (стандарти) бухгалтерського обліку). НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [29]. Визначаються зміст і форма звіту про рух грошових коштів та загальні вимоги розкриття його статей. Операції з коштами в іноземній валюті, які є однією з найважливіших складових монетарних активів, регламентуються П(С)БО 21 "Вплив змін валютних курсів". Проаналізувавши основні положення П(С)БО 21 "Вплив змін валютних курсів" та МСФЗ 21 "Вплив змін валютних курсів", не виявлено істотних відмінностей між цими стандартами, тому, що в основу національних стандартів покладено міжнародні. Виявлено схожі риси, зокрема щодо сутності терміна "монетарні активи" та їх складових, оцінювання монетарних активів в іноземній валюті на дату первісного визнання та необхідності визначення курсових різниць на звітну дату та на дату здійснення розрахунків. Поряд із цим виявлено, що відмінною рисою є те, що міжнародний стандарт дає змогу також застосовувати курс, який наближається до фактичного валютного курсу на дату здійснення операції. Наприклад, для всіх операцій, які були здійснені в іноземній валюті протягом тижня або місяця, можна застосувати середній валютний курс цієї валюти. У П(С)БО 21 такого положення не передбачено.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 22 «Вплив інфляції» визначає порядок коригування фінансової звітності, яка оприлюднюється, на вплив інфляції.

Четвертий рівень висвітлює інструкції, які видаються на Державному рівні або НБУ. Щодо нормативного регулювання безготівкових розрахунків, то основним документом, що регулює механізм безготівкових розрахунків, їх форми, стандарти документів і документообіг, є "Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті". Окрім цієї Інструкції, існують положення (зокрема й П(С)БО 21), кожне з яких регулює порядок здійснення розрахунків за допомогою векселя, чека, акредитива та платіжних карток. Відповідно до постанови НБУ "Про встановлення граничної суми готівкового розрахунку" , гранична сума готівкового розрахунку фізичної особи з підприємством (підприємцем) протягом одного дня за товари (роботи, послуги) у розмірі 150 000 (гривень; фізичних осіб між собою за договорами купівлі-продажу, які підлягають нотаріальному посвідченню, у розмірі 150 000 гривень. Інструкція №146 "Про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті" від 14.04.2000 року. Нею регламентовано, що поточні рахунки відкриваються зареєстрованим суб'єктам підприємницької діяльності незалежно від форми власності. Поточні рахунки в національній та іноземній валюті використовуються для здійснення безготівкових розрахунків. Поточні рахунки для зберігання коштів і здійснення всіх видів розрахунків, кредитних та касових операцій відкриваються в установі банку за місцем реєстрації підприємства або в будь-якому банку України за згодою сторін [20].

Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності розглядають питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал [27]. Методичні

рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності визначають порівнянність даних фінансової звітності між собою

До 01.09.2013 р. за перевищення встановлених обмежень готівкових розрахунків до платників готівки застосовувалися санкції у розмірі, що залежав від установленого ліміту каси. Але постановою Правління НБУ №210 внесено зміни до Положення №637, з якого з 01.09.2013 р. вилучено норму п. 2.3, що передбачала прив'язку перевищення до ліміту каси. Тож санкції за перевищення встановлених лімітів залишку готівки у касах, визначений указом Президента України N 436/95 від 12.06.95 р. (2-кратний розмір виявленої понадлімітної готівки за кожний день), не застосовуються [42].

Розширений аналіз нормативно-правових актів та спеціальної літератури щодо обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті наведено в дод. В та Д.

Висновки за розділом 1

Дослідження теоретико – методологічних основ обліку аналізу грошових коштів у національній валюті дозволило зробити наступні висновки:

1. Визначення поняття «грошові кошти», що наведені в діючих нормативних документах, сформульовані таким чином, що лише перераховують складові даного поняття. Отже, грошові кошти є поняттям бухгалтерського обліку, яке відображає найліквідніші активи підприємства та може бути у формі готівки, коштів на рахунках в банку, депозитів до запитання. Дане визначення узагальнює виділені підходи до визначення грошових коштів та, на відміну від існуючих, воно включає в себе: сутність грошових коштів, напрями їх використання та кінцевий результат.

2. Грошові кошти, які отримує підприємство у результаті своєї діяльності, називаються грошовим потоком (Cash flow). Це визначено

міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 7 (IAS 7) «Звіт про рух грошових коштів», який визначає потоки грошових коштів як надходження і виплати грошових коштів і еквівалентів грошових коштів.

3. Еквівалентами грошових коштів можуть бути саме високоліквідні боргові фінансові інструменти при дотриманні умов короткого строку обігу, або при придбанні незадовго до погашення чи придбані з метою подальшого продажу, які характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості, тому метою їх придбання та утримання буде погашення короткострокових зобов'язань.

4. Удосконалена класифікація грошових коштів та їх еквівалентів сприятиме розумінню їх суті, проведенню оцінки, здійсненню інвентаризації та коректному відображенню у звітності.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ВАЛЮТІ НА ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

2.1. Передумови організації та методики обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті

Основним документом, що регулює порядок здійснення операцій з готівкою (тобто касових операцій), є Положення № 637 в Україні» № 637 від 15.12.2004 р. (далі Положення № 637). Воно визначає касові операції як операції підприємств (підприємців) між собою та з фізичними особами, що пов'язані з прийманням та видачею готівки під час проведення розрахунків через касу з відображенням цих операцій у відповідних книгах обліку (дод.Ж).

На підприємстві може бути складений наказ щодо організації касової дисциплін. В касі зберігаються не тільки готівкові кошти, але і цінні папери, грошові документи, які є бланками суворої звітності. До них відносяться трудові книжки і вкладні листки до них, квитанції шляхових листків автотранспорту, бланки довіреностей тощо.

Касові операції оформлюються документами, типової форми яких затверджені наказом Міністерства статистики України за згодою Національного банку України та Міністерства фінансів України, і які повинні застосовуватися без змін на всіх підприємствах, незалежно від їх відомчої підпорядкованості та форми власності. Даним наказом затверджено до використання по обліку касових операцій наступні форми документів табл.2.1.

Надходження готівкових грошових коштів до каси відображають за дебетом субрахунку 301 на підставі даних прибуткових касових ордерів типової форми № КО-1 (додаток 2 до Положення № 637).

Таблиця 2.1

Первинні документи з обліку касових операцій

№ пор.	Код документа	Назва первинного документа
1	КО-1	Прибутковий касовий ордер
2	КО-2	Видатковий касовий ордер
3	КО-3	Журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів
4	КО-3А	Журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових документів
5	КО-4	Касова книга
6	КО-5	Книга обліку прийнятих і виданих касиром грошей

Джерело: складено автором

У свою чергу, видачу готівки з каси підприємства показують за кредитом субрахунку 301 на підставі інформації, що міститься у видаткових касових ордерах типової форми № КО-2 (додаток 3 до Положення № 637) та у відомостях на виплату грошей (додаток 1 до Положення № 637).

На підприємствах, де працюють операційні каси (продаж товарів у роздріб, реалізація квитків, оплата послуг зв'язку тощо), до рахунка 30 «Готівка» відкривають додатковий субрахунок, наприклад 303 «Готівка в національній валюті в операційній касі».

Основним документом, що регулює операції з грошовими коштами на рахунках у банках у національній валюті, є Інструкція № 22. Згідно з п. 1.4 цієї Інструкції безготівкові розрахунки - це перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою до каси банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки здійснюються банком на підставі розрахункових документів (платіжних доручень, розрахункових чеків тощо) на паперових носіях або в електронному вигляді.

У «1С:Бухгалтерії 8.2, яку використовує ТОВ «ОРГАНІК ПРО» для відображення руху грошових коштів у касі підприємства призначено документи «Видатковий касовий ордер» і «Прибутковий касовий ордер»

(головне меню «Каса»). Прибутковий і видатковий касові ордери є документами, а касова книга – спеціальним звітом. Прибутковий касовий ордер Усі прибуткові касові ордери зберігаються в однойменному журналі, потрапити до якого можна з меню «Каса» – «Прибутковий касовий ордер». Щоб створити новий документ, скористаймося кнопкою «Додати» або ж натиснемо на клавішу Insert на клавіатурі (дод.3).

Операції, пов'язані з рухом грошових коштів, можна відображати у два етапи. Перший етап – це реєстрація самого документа у програмі, а другий – фактичний рух грошових коштів. На другому етапі у сформованих документах проставляємо позначку про оплату (прапорець навпроти «Сплачено») та перепроводимо документ, при цьому дата оплати може відрізнитися від дати формування документа. Цю можливість реалізовано тільки у платіжних дорученнях, оскільки для касових документів дата оплати збігається з датою оформлення документа.

2.2. Облік грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті

Відображення порядку грошових розрахунків у бухгалтерському обліку суб'єктів господарювання регламентується Інструкцією «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затвердженого наказом МФУ № 291 від 30.11.1999 р. Згідно цієї інструкції зі змінами та доповненнями, Наказом Міністерства фінансів № 48 від 08.02.2014 р. рахунок «Каса» змінив назву на рахунок «Готівка» з відповідними до нього субрахунками [32].

Для відображення коштів у в робочому плану рахунків використовуються

такі рахунки і субрахунки:

- 30 «Готівка»;
- 31 «Рахунки в банках»;
- 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»;
- 313 «Інші рахунки в банках в національній валюті»;
- 314 «Інші рахунки в банках в іноземній валюті»;
- 33 «Інші кошти»;
- 331 «Грошові документи у національній валюті»;
- 332 «Грошові документи в іноземній валюті»;
- 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті»;
- 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті»;
- 34 «Короткострокові векселі одержані»;
- 35 «Поточні фінансові інвестиції»;
- 351 «Еквіваленти грошових коштів»;
- 352 «Інші поточні фінансові інвестиції».

Обліку касових операцій рахунок 30 «Готівка» призначений для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів у касі підприємства. За дебетом рахунку відображається надходження грошових коштів, за кредитом - виплата готівки з каси підприємства.

Підприємства можуть відкривати в банку рахунки, на яких обліковують грошові документи і грошові кошти в дорозі як у національній, так і в іноземній валютах. До грошових документів, які облічуються на субрахунках 331 «Грошові документи в національній валюті» і 332 «Грошові документи в іноземній валюті», відносяться документи, що знаходяться в касі підприємства: оплачені путівки в будинки відпочинку і санаторії, поштові марки, проїзні талони на службові роз'їзди та інші грошові документи. Аналітичний облік грошових документів здійснюється за їх видами. До грошових коштів у дорозі, які облічуються на субрахунках 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті» і 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті» відноситься виручка, одержана підприємством за послуги,

виконані роботи або реалізовану готову продукцію, внесена в касу банку або поштового відділення для зарахування на поточний рахунок, але які ще не зараховані за призначенням. Підставою для відображення в обліку сум є: при здачі виручки - квитанція установи банку, поштового відділення, копії супровідних відомостей на здачу виручки інкасаторам банку тощо.

Короткострокові фінансові вкладення обліковуються на рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції», який має 2 субрахунки: 351 «Еквіваленти грошових коштів», 352 «Інші поточні фінансові інвестиції». За дебетом рахунку 35 відображається придбання (надходження) еквівалентів грошових коштів та поточних фінансових інвестицій, за кредитом – зменшення їх вартості та вибуття.

Згідно з НП(С)БО 1 еквіваленти грошових коштів - це різновид фінансових інвестицій, що відображаються на рахунку 35 «Короткострокові фінансові інвестиції». Для того щоб вважатися еквівалентом грошових коштів, фінансова інвестиція повинна вільно конвертуватися у гроші. Прикладом еквівалентів грошових коштів можуть бути казначейські векселі, а також депозитні сертифікати з терміном погашення до 3 місяців.

Казначейські векселі - векселі, які видаються за рахунок фінансування витрат державного бюджету (за винятком витрат на оплату праці та інших грошових виплат населенню) за згодою відповідного отримувача коштів із державного бюджету.

Кореспонденцію рахунків за найпоширенішими господарськими операціями, пов'язаними з надходженням та вибуттям грошових коштів у національній валюті, представлено в дод. К. Відображення в обліку вибуття грошових коштів у національній валюті наведено в дод. Л.

Грошові кошти можуть не тільки прибувати на підприємство і вибувати з нього, а ще й переходити з готівкової форми в безготівкову і навпаки, а також кочувати між різними рахунками підприємства.

Грошові кошти в дорозі є грошовими сумами, внесеними до кас банків, ощадних кас або поштових відділень для подальшого їх зарахування на

поточні або інші рахунки підприємства. Тобто це грошові кошти, що належать підприємству, але ще не зараховані на його поточний чи інший рахунок.

Для узагальнення інформації про рух грошових коштів у дорозі служать такі субрахунки рахунка 33 «Інші кошти»:

- 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті»;
- 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті».

За дебетом субрахунків 333 і 334 відображають надходження грошових коштів у дорозі, за кредитом - їх списання після зарахування на відповідний рахунок у банку.

Підставами для прийняття на облік за субрахунками 333 і 334 є квитанції установ банку, поштового відділення, копії супровідних відомостей на здавання виручки інкасаторам банку.

Виходячи з кореспонденції, яку наведено в додатках, підприємство в своїй діяльності використовує типові проведення по касовим видаткам та надходженням, при тому чітко притримуючись законодавчих норм.

На рахунку 35 ТОВ «ОРГАНІК ПРО» обліковує «Поточні фінансові інвестиції» обліковуються короткострокові фінансові вкладення. Цей рахунок є активним та має 2 субрахунки:

- 351 «Еквіваленти грошових коштів»;
- 352 «Інші поточні фінансові інвестиції».

Придбання (надходження) еквівалентів грошових коштів та поточних фінансових інвестицій відображається за дебетом рахунка 35 «Поточні фінансові інвестиції», а за кредитом – зменшення їх вартості та вибуття. Відображення еквівалентів грошових коштів у бухгалтерському обліку підприємства ТОВ «ОРГАНІК ПРО» наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Облік еквівалентів грошових коштів на підприємстві

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Придбано еквіваленти грошових коштів в обмін на грошові кошти	351	311
2	Погашено еквіваленти грошовими коштами	311	351
3	Списано балансову вартість реалізованих еквівалентів грошових коштів	971	351
4	Одержано еквіваленти грошових коштів для погашення дебіторської заборгованості	351	36,37

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства

Отже, побудова ефективної системи обліку грошових коштів та їх еквівалентів, як сукупності окремих елементів, які виконують роль організаційної, контрольної, інформаційної, забезпечувальної, аналітичної, рекомендаційної функцій, а також функцій кількісного відображення та якісної характеристики і зворотного зв'язку, на підприємстві повинна відбуватися на засадах використання новітніх економічних розробок, які застосовуються у міжнародній практиці, та базуючись на вітчизняному досвіді, накопиченому за роки формування системи обліку в Україні.

2.3. Узагальнення інформації про рух грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті у звітності ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

Успішна діяльність підприємства можлива лише за наявності необхідної кількості грошових коштів. З них починається і ними закінчується операційний цикл діяльності будь-якого підприємства. Інформація про наявність та рух грошових коштів є корисною:

– для користувачів фінансової звітності про оцінку спроможності підприємства генерувати грошові кошти та їхні еквіваленти, часу такого генерування і впевненості в ньому;

– для потреб підприємства щодо використання цих грошових коштів, вона дає можливість оцінити ліквідність та платоспроможність підприємства. Для забезпечення керівництва підприємства належними обсягами інформації щодо стану розрахунків підприємства та поточної наявності грошових коштів слід скористатися такими звітами:

- «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» форма № 1;
- «Звіт про рух грошових коштів» форма № 3;
- «Примітки до фінансової звітності» форма № 5.

Згідно НП(С)БО 1 баланс - це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал. Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату [29]. Порядок розкриття інформації про грошові кошти та їх еквіваленти у балансі (звіті про фінансовий стан) підприємства наведено в дод. М.

«Звіт про рух грошових коштів» подають юридичні особи усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ).

Відповідно до додатку 1 до НП(С)БО 1 «Звіт про рух грошових коштів» може бути складений за прямим чи непрямим методами, із застосуванням відповідної форми звіту: форма № 3 - за прямим методом або форма № 3-н - за непрямим методом.

Підприємство може на власний розсуд обрати відповідний метод розрахунку, про те необхідно обов'язково внести зміни в наказ про облікову політику в частині фінансової звітності. У зв'язку із цим, підприємства вже за 1 квартал 2013 р. подавали фінансову звітність за новими вимогами, як наслідок, внесення змін до наказу про облікову політику має бути не пізніше 9 квітня (останні день подання звітності за 1 квартал).

Використання прямого методу для визначення чистої зміни коштів полягає у тому, що послідовно наводяться всі основні статті грошових надходжень та видатків, а різниця між ними формує чистий рух коштів

окремо від операційної (рядок 3195), інвестиційної (рядок 3295) та фінансової діяльності (рядок 3395).

Прямий метод складання звіту про рух грошових коштів базується на безпосередньому використанні даних із реєстрів бухгалтерського обліку щодо дебетових або кредитових оборотів коштів (рахунки 30 «Каса» і 31 «Рахунки в банках») за звітний період у кореспонденції з рахунками бухгалтерського обліку операцій, активів або зобов'язань (дод.Н).

Непрямий метод складання звіту про грошові кошти полягає в тому, що спочатку зазначають суму чистого прибутку (збитку), яку потім коригують до величини чистої зміни коштів через виключення впливу негрошових операцій, виключаючи грошові потоки від інвестиційної та фінансової діяльності.

Хоча назва звіту містить слова «за непрямим методом», насправді за непрямим методом у звіті визначається тільки та частина, що пов'язана з операційною діяльністю.

Використання різних форм і методів побудови звіту про рух грошових коштів дозволяє проводити аналіз їх обсягів і структури в декількох аспектах. В результаті користувач інформації отримує детальне уявлення про операційні, інвестиційні і фінансові операції підприємства за звітний період. Це, у свою чергу, дозволяє йому зробити висновок про сильні і слабкі сторони підприємства, його поточні і потенційні проблеми, недоліки в управлінні та господарській діяльності.

У Примітках до річної фінансової звітності інформація про грошові кошти та їх еквіваленти наводиться в розділі VI «Грошові кошти». Форма № 5, на відміну від інших форм фінансової звітності, не передбачає наведення даних за попередній звітний рік (дод. П).

Отже, грошові кошти та їх еквіваленти як найліквідніші активи потребують постійного контролю та повного відображення у фінансовій звітності підприємства. Про взаємозв'язок між прибутком (збитком) від звичайної діяльності й грошовими коштами та іншими їх перетвореннями

надає інформацію «Звіт про рух грошових коштів», «Баланс» та «Примітки до річної фінансової звітності».

Висновки за розділом 2

Облік грошових коштів є однією із найважливіших ділянок обліку, оскільки кошти присутні як на початковому так і на кінцевому етапах облікового циклу, що включає придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг, а також їхній продаж і одержання виторгу. В цьому аспекті, правильно організований бухгалтерський облік має важливе значення для забезпечення ефективного використання готівкових коштів на підприємстві.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами у виробничо-фінансовій діяльності підприємств. Вони присутні на початковому та кінцевому етапі облікового циклу, який включає придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг, а також їх продаж і отримання виручки. Відсутність грошових коштів на рахунках підприємства паралізує діяльність підприємства, зупиняє виробничі процеси, знижує зацікавленість працівників, у зв'язку з несвоєчасними виплатами заробітної плати, призводить до несвоєчасної сплати податків та платежів до бюджету.

Комп'ютерна бухгалтерська система «1С: Підприємство 8.2. Бухгалтерія для України», яка використовується на ТОВ «ОРГАНІК ПРО» орієнтована на звичну роботу бухгалтера та журнальну систему. Меню програми складено в зручній формі, є можливість перерахунку залишків та оборотів після введення і зміни операцій, отримання підсумків за будь-який розрахунковий період та інтервал часу. В програмі є можливість формувати та друкувати усі необхідні первинні документи: прибуткові та видаткові касові ордери, авансові звіти, платіжні документи. «1С: Підприємство 8.2. Бухгалтерія для України» за структурою відповідає стандарту програмних додатків у середовищі Windows.

Для забезпечення керівництва підприємства належними обсягами інформації щодо стану розрахунків підприємства та поточної наявності грошових коштів інформація про грошові кошти в національній валюті та їх еквіваленти розкривається у таких звітах: – «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» форма № 1, «Звіт про рух грошових коштів» форма № 3, «Примітки до фінансової звітності» форма № 5.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ВАЛЮТІ НА ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

3.1. Удосконалення організації та методики обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті на ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

Для того, щоб був порядок, зокрема в відображенні грошових коштів та їх еквівалентів на підприємстві повинна бути облікова політика.

На даний момент на підприємстві є облікова політика, що представлена в додатку, але в розрізі грошових коштів та їх еквівалентів немає інформації.

Пропонуємо вдосконалити складання облікової політики вимогами до складання, які наведено в таблиці табл. 3.1

Таблиця 3.1

Вимоги складання облікової політики в частині бухгалтерського обліку грошових коштів

Вимога	Характеристика
Повного висвітлення	Повнота облікового відображення повністю всіх фактів господарського життя, пов'язаних з грошовими коштами
Законності	Здійснення бухгалтерського обліку грошових коштів не повинно суперечити нормам чинного законодавства
Зрозумілості	Наведена інформація в обліковій політиці в частині бухгалтерського обліку грошових коштів повинна бути зрозумілою для осіб із спеціальними знаннями у сфері бухгалтерського обліку та контролю
Доцільності	Інформація, сформована в системі бухгалтерського обліку щодо грошових коштів, повинна бути корисною та доречною для внутрішніх і зовнішніх користувачів
Своєчасності	Облікова інформація в частині бухгалтерського обліку грошових коштів повинна бути актуальною та своєчасною для прийняття необхідних раціональних управлінських рішень (внутрішня бухгалтерська звітність і строки її подання керівництву)

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства

Отже, облікова політика, доповнена на основі цих вимог, на нашу думку, значно покращить діяльність підприємства загалом і дасть змогу уникнути помилок при своєчасному та повному бухгалтерському обліку суб'єкта господарювання, пропонуємо затвердити наступні елементи:

- положення про бухгалтерську службу, де визначено розподіл обов'язків між працівниками бухгалтерії, а також зазначені рівні відповідальності за порушення ведення обліку банківських та касових операцій. Посадові інструкції на працівників бухгалтерії повинні бути оформлені додатком до облікової політики;

- графік документообігу банк-каса і технологія обробки облікової інформації;

- поняття грошових коштів. Грошові кошти та їх еквіваленти являють собою гроші у касі та на поточних рахунках, а також еквіваленти грошових коштів, що представляють собою короткострокові, високоліквідні вкладення, легко оборотні в заздалегідь відому суму грошових коштів і зазнають незначного ризику зміни їх вартості. Суми, щодо яких є які-небудь обмеження на їх використання, виключаються зі складу грошових коштів та їх еквівалентів.

Обов'язково слід затвердити порядок проведення інвентаризації грошових коштів. Необхідно вказати, з яких рахунків бухгалтерського обліку провадиться інвентаризація розрахунків з банками та іншими кредитними установами з позик, з бюджетом, покупцями, постачальниками, підзвітними особами, працівниками, депонентами, іншими дебіторами і кредиторами, що полягає у перевірці обґрунтованості сум, що значаться на рахунках бухгалтерського обліку.

Отже, на підприємстві здійснюються розрахунки в основному в безготівковій формі, шляхом перерахування коштів зі своїх рахунків в банку. Підприємство повністю дотримується законодавчих норм в процесі господарських операцій з грошима та їх еквівалентами. Проте в обліковій політиці підприємства недостатньо розкрита тема обліку грошових коштів та

їх еквівалентів. Тому пропонуємо доповнити облікову політику підприємства інформацією про грошові кошти та їх еквіваленти.

3.2. Удосконалення обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті для прийняття управлінських рішень

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «ОРГАНІК ПРО» полягає в порівнянні наявності коштів, наведених в активі та згрупованих за ступенем зниження їх ліквідності, із зобов'язаннями, які об'єднані за термінами їх погашення (в порядку зростання термінів сплати), що дає можливість проаналізувати ліквідність балансу підприємства за 2014–2018 рр.

Протягом 2014–2018 рр. у підприємства були такі загальні показники ліквідності балансу: $A1 < P1$; $A2 < P2$; $A3 > P3$; $A4 > P4$. На досліджуваному підприємстві в період з 2013 р. по 2017 р. за першою і другою групами порівняння активів і пасивів немає достатньої кількості активів для погашення термінових й середньострокових зобов'язань. ТОВ «ОРГАНІК ПРО» мало надлишок активів четвертої групи, які важко реалізуються. У 2014 р. у підприємства були такі загальні показники ліквідності балансу: $A1 < P1$; $A2 > P2$; $A3 > P3$; $A4 < P4$.

Виходячи з наведених результатів, у 2017 р. за першою групою ліквідності підприємство не мало достатньої кількості активів для погашення термінових зобов'язань, але друга, третя та четверта групи відповідають нормі. У 2017 р. підприємство мало такі показники ліквідності балансу: $A1 < P1$; $A2 > P2$; $A3 < P3$; $A4 < P4$.

Протягом 2018 р. підприємство за першою групою порівняння активів і пасивів не мало достатньої кількості активів для погашення термінових зобов'язань. ТОВ «ОРГАНІК ПРО» не мало достатньої кількості активів для погашення довгострокових зобов'язань також за третьою групою.

Отже, проведений аналіз ліквідності балансу ТОВ «ОРГАНІК ПРО» за 2014–2018 рр. вказує, що протягом досліджуваного періоду відбувались постійні зміни в структурі ліквідності балансу підприємства, що

виражалось у складності погашення зобов'язань з різним ступенем терміновості їх погашення. Потрібно відмітити, що досліджуване підприємство протягом 2014–2018 рр. виявилось неліквідним за першою групою порівняння активів з пасивами, тобто неспроможним вчасно погасити термінові зобов'язання.

Протягом досліджуваного періоду абсолютно ліквідне співвідношення балансових груп $A1 \geq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$ не відмічене.

Далі проводиться аналіз ліквідності балансу, слід розрахувати і проаналізувати такі відносні показники, як коефіцієнти абсолютної, швидкої, поточної ліквідності. Алгоритм розрахунку та джерела вихідних даних для цих показників відображені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Динаміка коефіцієнтів ліквідності, що характеризують рівень платоспроможності ТОВ «ОРГАНІК ПРО» 2014-2018 рр.

Показник	2014	2015	2016	2017	2018	Відхилення			
						2015	2015	2017-	2018-
						-2014	-2015	2016	2017
						Абс	Абс	Абс	Абс
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (КЛА)	0,005	0,007	0,023	0,044	0,044	+0,002	+0,016	+0,021	+0,021
Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності (КШЛ)	0,81	0,74	1,24	1,67	1,67,5	-0,07	+0,5	+0,43	+0,44
Коефіцієнт поточної ліквідності (КПЛ)	0,1	-1,7	-0,1	0,1	-1,3	-1,6 -107,3	1,6 93,8	0,1 100	-1,2 -177,1

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

З даних таблиці 3.2 видно, що протягом 2014–2018 рр. спостерігається занадто низьке значення коефіцієнта абсолютної ліквідності, рекомендовані межі якого 0,2 – 0,5. Хоча на ТОВ «ОРГАНІК ПРО» помічається його повільна позитивна динаміка, але рівень коефіцієнта абсолютної ліквідності залишився на низькому рівні. Чим більша величина коефіцієнта абсолютної ліквідності, тим вища гарантія погашення боргів.

Значення цих показників на підприємстві в 2014–2018 рр. на достатньому рівні, вони зросли за рахунок збільшення дебіторської заборгованості та можуть вважатися нормальними. Рекомендоване значення коефіцієнта поточної ліквідності >2 . На ТОВ «ОРГАНІК ПРО» відмічено позитивну динаміку зростання цього показника, а в 2018 р. він досягнув рекомендованого значення. Потрібно підтримувати цей показник на достатньому рівні за рахунок зменшення поточних зобов'язань.

У процесі аналізу потрібно вивчати динаміку дебіторської заборгованості, стан і період її оборотності, а також співвідношення з кредиторською заборгованістю, щоб постійно контролювати допустимий рівень дебіторської заборгованості і значний відтік грошових активів з фінансово-господарської діяльності підприємства. Тому наступним етапом буде аналіз оборотності дебіторської заборгованості та її співвідношення із кредиторською (дод).

Проведено розрахунки і проаналізовано динаміку коефіцієнтів оборотності дебіторської заборгованості та її співвідношення з кредиторською заборгованістю (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Динаміка коефіцієнтів оборотності дебіторської заборгованості та її співвідношення з кредиторською заборгованістю ТОВ «ОРГАНІК ПРО» за 2014–2018 рр.

Показник	Роки					Відхилення			
						2015 -2014	2016 -2015	2017- 2016	2018- 2017
	2014	2015	2016	2017	2018	Абс	Абс	Абс	Абс
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,005	0,007	0,023	0,04 4	0,04 4	+0,002	+0,016	+0,021	+0,021
Середній період обороту дебіторської заборгованості в днях	0,81	0,74	1,24	1,67	1,67, 5	-0,07	+0,5	+0,43	+0,44
Коефіцієнт співвідношення	0,1	-1,7	-0,1	0,1	-1,3	-1,6 -107,3	1,6 93,8	0,1 100	-1,2 -177,1

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства

Аналізуючи дані таблиці, виявлено уповільнення протягом 2014–2018 рр. оборотності дебіторської заборгованості, що є негативним чинником у роботі підприємства.

Існує тісний взаємозв'язок між підвищенням оборотності дебіторської заборгованості та середнім періодом її погашення, якщо Кодз збільшується то Подз зменшується.

Середній період обороту дебіторської заборгованості збільшився з 58 до 71 дня, тобто збільшився період погашення дебіторської заборгованості, що є негативним явищем, але в 2017 р. порівняно з 2018 р. період погашення зменшився майже на 8 днів.

Протягом 2014-2018 рр. спостерігається позитивна динаміка коефіцієнта співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості.

Рекомендоване значення цього коефіцієнта >2 , на підприємстві в 2014, 2015, 2016 рр. спостерігається його низьке значення, а в 2016 р. простежується його зростання до норми.

Прискорення оборотності дебіторської заборгованості потрібно здійснювати шляхом зниження терміну, що надається покупцям для погашення дебіторської заборгованості, а також підвищення контролю за розрахунково-платіжною дисципліною при реалізації продукції. Втілення цих заходів потрібно здійснювати через розроблення договірних зобов'язань, в яких вказано граничний строк сплати за реалізовану готову продукцію та систему процедур, яка застосовується у випадку порушення умов оплати.

За результатами проведеного аналізу встановлено, що підприємству слід підвищити рівень ліквідності балансу, а також коефіцієнта абсолютної ліквідності для вчасного погашення термінових зобов'язань. На підприємстві, порівняно з 2016 р., збільшились строки погашення дебіторської заборгованості, оборотності оборотних активів (у т. ч. грошових коштів), що негативно впливає на ділову активність підприємства. Підвищення рівня кредиторської заборгованості по відношенню до дебіторської знижує платоспроможність підприємства. Для того, щоб прискорити оборотність коштів потрібно зменшити період обороту дебіторської заборгованості.

Для скорочення періоду обороту дебіторської заборгованості та запобігання виникненню безнадійних боргів підприємству важливо ретельно аналізувати: заборгованість за строками її виникнення, фінансовий стан дебіторів, виконання укладених ними угод з погляду дотримання платіжної дисципліни.

Спектр використовуваних показників дозволив виявити слабкі місця формування грошових потоків підприємства та охарактеризувати їх, а саме: потребу в підвищенні коефіцієнта ліквідності грошових потоків, підвищенні рівня ефективності їх використання.

Висновок за розділом 3

1. З метою удосконалення обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті на ТОВ «ОРГАНІК ПРО» запропоновано вдосконалити складання облікової політики вимогами до складання.

2. За результатами проведеного аналізу встановлено, що підприємству слід підвищити рівень ліквідності балансу, а також коефіцієнта абсолютної ліквідності для вчасного погашення термінових зобов'язань. На підприємстві, порівняно з 2015 р., збільшились строки погашення дебіторської заборгованості, оборотності оборотних активів (у т. ч. грошових коштів), що негативно впливає на ділову активність підприємства. Підвищення рівня кредиторської заборгованості по відношенню до дебіторської знижує платоспроможність підприємства. Для того, щоб прискорити оборотність коштів потрібно зменшити період обороту дебіторської заборгованості.

Для скорочення періоду обороту дебіторської заборгованості та запобігання виникненню безнадійних боргів підприємству важливо ретельно аналізувати: заборгованість за строками її виникнення, фінансовий стан дебіторів, виконання укладених ними угод з погляду дотримання платіжної дисципліни.

Спектр використовуваних показників дозволив виявити слабкі місця формування грошових потоків підприємства та охарактеризувати їх, а саме: потребу в підвищенні коефіцієнта ліквідності грошових потоків, підвищенні рівня ефективності їх використання.

ВИСНОВКИ

З проведеного аналізу науково-практичних видань з бухгалтерського обліку зроблено висновок, що у вітчизняних літературних джерелах більш повно розкриваються особливості бухгалтерського обліку операцій з грошовими коштами. Іноземними фахівцями детально описується методика розрахунку необхідного розміру залишку грошових коштів, подаються методи аналізу ефективності використання готівки, методи планування потреби в готівкових коштах. Аналіз періодичних джерел показав, що фахівців здебільшого хвилюють проблеми первинного обліку грошових коштів, їх синтетичного обліку, організації роботи каси та застосування санкцій за порушення розрахунково-касової дисципліни.

Дослідження нормативної бази та спеціальної літератури показало, що чинне законодавство достатньою мірою регулює організацію бухгалтерського обліку грошових коштів, висвітлює всі аспекти, які стосуються бухгалтерського обліку, що є позитивним на сьогодні. Також проблеми обліку грошових коштів і розрахунків розглядалися багатьма вченими, висвітлюються в багатьох публікаціях, проте немає достатньо досліджень щодо обліку грошово-розрахункових операцій розрахунків безготівковим способом на підприємствах, що надають послуги, так, як більшість вчених зосереджується саме на готівкових розрахунках. Тому, оскільки, діюча нормативно-правова база, яка регулює питання грошових коштів та їх еквівалентів змінюється, методологія та організація обліку розрахунків.

Проаналізувавши динаміку ресурсів та фінансові результати підприємства ТОВ «ОРГАНІК ПРО», можна стверджувати, що підприємство не є рентабельним, а є збитковим, а отже потребує додаткових фінансових надходжень для здійснення своєї ефективної діяльності. Отже, доцільно провести аналіз та аудит грошових коштів, аби забезпечити краще функціонування грошових потоків підприємства та підвищити їх ліквідність

1. Отже, Звіт про рух грошових коштів на підприємстві ТОВ «ОРГАНІК ПРО» розкриває вплив різних операцій на грошові потоки.

Грошові кошти як найліквідніші активи повинні забезпечувати постійну платоспроможність підприємств, тому грошові потоки мають бути під постійним контролем бухгалтерів. Сьогодні на ТОВ «ОРГАНІК ПРО» використовують прямий метод заповнення звіту про рух грошових коштів, що є досить популярним методом на різних підприємствах в Україні.

2. Побудова ефективної системи обліку грошових коштів та їх еквівалентів, як сукупності окремих елементів, які виконують роль організаційної, контрольної, інформаційної, забезпечувальної, аналітичної, рекомендаційної функцій, а також функцій кількісного відображення та якісної характеристики і зворотного зв'язку, на підприємстві повинна відбуватися на засадах використання новітніх економічних розробок, які застосовуються у міжнародній практиці, та базуючись на вітчизняному досвіді, накопиченому за роки формування системи обліку в Україні.

Ефективно побудована система бухгалтерського обліку грошових коштів, на наш погляд, повинна формуватися шляхом поєднання етапів та процесів бухгалтерського обліку.

3. На ТОВ «ОРГАНІК ПРО» здійснюються розрахунки в основному в безготівковій формі, шляхом перерахування коштів зі своїх рахунків в банку. Підприємство повністю дотримується законодавчих норм в процесі господарських операцій з грошима та їх еквівалентами. Проте в обліковій політиці підприємства недостатньо розкрита тема обліку грошових коштів та їх еквівалентів. Тому пропонуємо доповнити облікову політику підприємства інформацією про грошові кошти та їх еквіваленти.

Важливим завданням управління операціями з грошовими коштами є отримання достатніх доказів впевненості в ефективності їх використання, достовірності відображення та розкриття інформації згідно з діючими принципами та твердженнями подання фінансової звітності, підтвердження

достатності вільних грошових коштів для подальшої діяльності підприємства.

2. За результатами проведеного аналізу встановлено, що підприємству слід підвищити рівень ліквідності балансу, а також коефіцієнта абсолютної ліквідності для вчасного погашення термінових зобов'язань. На підприємстві, порівняно з 2016 р., збільшились строки погашення дебіторської заборгованості, оборотності оборотних активів (у т. ч. грошових коштів), що негативно впливає на ділову активність підприємства. Підвищення рівня кредиторської заборгованості по відношенню до дебіторської знижує платоспроможність підприємства. Для того, щоб прискорити оборотність коштів потрібно зменшити період обороту дебіторської заборгованості.

Для скорочення періоду обороту дебіторської заборгованості та запобігання виникненню безнадійних боргів підприємству важливо ретельно аналізувати: заборгованість за строками її виникнення, фінансовий стан дебіторів, виконання укладених ними угод з погляду дотримання платіжної дисципліни.

Спектр використовуваних показників дозволив виявити слабкі місця формування грошових потоків підприємства та охарактеризувати їх, а саме: потребу в підвищенні коефіцієнта ліквідності грошових потоків, підвищенні рівня ефективності їх використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабанов И. Т. Деньги и финансовые институты / Балабанов И.Т., Гончарук О. В., Савинская Н. А./ - Питер, 2016. – 224 с.
2. Береза С.Л. Побудова облікової політики грошових активів та дебіторської заборгованості / С. Д. Береза // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – 2013. – № 1(23). – С. 35.
3. Білоусько В.С., Беленкова М. І. Теорія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник / За ред. Білоуська В.С.- К.: Мета, 2002. – 342 с.
4. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, ПП «Рута», 2000. – 654 с.
5. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”: вид. 2-е, доп. і перероб. / Франц Францович Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 2015. – 640 с.
6. Бочаров В.В. Коммерческое бюджетирование / Бочаров В.В. – СПб.: Питер, 2013. – 368 с.
7. Височан О. С. Облік і контроль грошових коштів та їх еквівалентів: теорія, методика, організація: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / О. С. Височан – К. : 2017. – 24 с.
8. Верба В.А. Проектний аналіз: підручник / В.А. Верба, О.А. Загородніх. – К.: КНЕУ, 2014. – 322 с.
9. Вплив факторів на грошові потоки підприємств в умовах євроінтеграційних процесів України URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No1/171.pdf>.
10. Власова І.О. Облік розрахунків з дебіторами та кредиторами: Автореф. дис.канд. екон. наук: 08.06.04 / І.О. Власова; Нац. аграр. ун-т. – К., 2015. – 20 с.

11. Горицька Н. Суть і порядок заповнення звіту про рух грошових коштів згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 4 / Н. Горицька / Галицькі контракти. – 2017. – № 51. – С.35-37.
12. Господарський кодекс від 02.12. 2010 р. № 2755 – IV
13. Голубничая Г. Развитие учетно-аналитических информационных систем в условиях финансового кризиса//Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. - 2011.- № 130. - С. 27- 30.
14. Golubnicha G., Melnik T. Фінансова звітність та первинна документація українських підприємств при застосуванні МСФЗ //Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. - 2013. - № 150. - С. 29-34.
15. Гріщенко І.В. Забезпечення стійкого розвитку підприємств малого і середнього бізнесу в Україні // Науковий вісник ВКІ «Регіон: особливості розвитку і управління в умовах децентралізації влади». Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля». 2015. С. 113-116
16. Голубничая Г. Развитие учетно-аналитических информационных систем в условиях финансового кризиса//Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. - 2011.- № 130. - С. 27- 30.
17. Гура Н., Кашенко О. Порядок заповнення звіту про рух грошових коштів прямим методом // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. - № 1. – С. 25- 30.
18. Даньків Й.Я. Особливості організації бухгалтерського обліку і аудиту операцій з векселями в умовах економічної трансформації / Й. Я. Даньків / Науковий вісник Ужгородського університету. Серія “Економіка”. Випуск 24. – Ужгород, 2017. – С.241-246.
19. Єпіфанова І.Ю. Вхідні та вихідні грошові потоки підприємства як економічна категорія / І.Ю. Єпіфанова // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку

- фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні». – Вінниця, 2013. – С. 247-249.
20. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» Постанова ВР України: наказ Міністерства фінансів України від 16.07.99 р. N 996-XIV.
  21. Закон України "Про банки і банківську діяльність" редакції від 10.11.2018 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
  22. Закон України «Про Національний банк України» від 29.12.2012 № № 2309 – IV
  23. Закон України "Про застосування реєстраторів розрахунково-касових операцій у торгівлі, громадському харчуванні та послуг"
  24. Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні".
  25. Інструкція про проведення інвентаризації основних засобів, грошових коштів, нематеріальних активів, ТМЦ документів та розрахунків: постанова Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. №69.
  26. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. N 291.
  27. Інструкція про відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: постанова Правління Національного банку України від 12.11.2003 р. №492.
  28. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті України: постанова Правління НБУ від 21.01.2007 р. №22.
  29. Інструкція №146 "Про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті".
  30. Конституція України Постанова ВР України №254к/96-ВР від 28.06.96 р.
  31. Кундря-Висоцька О. П. Бухгалтерський облік: [навч. посіб.] / О. П. Кундря-Висоцька. – К. : Алерта, 2014. – 303 с.

32. Корягін М.В. Актуальні питання визнання та обліку еквівалентів грошових коштів в Україні / Корягін М.В. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – №2. – С.27-34.
33. Коблянська О. І. Фінансовий облік: навчальний посібник / Коблянська О. І. – 2-ге вид., виправ. і допов. - К. : Знання, 2017. - 471 с.
34. Кошельок Г.В. Класифікація грошових потоків підприємства у сучасних умовах URL:[http://zt.knteu.kiev.ua/files/2013/1\(66\)/uazt_2013_1_6.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2013/1(66)/uazt_2013_1_6.pdf).
35. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.:Знання, 2015. – 485 с. – (Вища освіта XXI століття).
36. Лігоненко Л.О., Ковальчук Г.В. Управління грошовими коштами торговельного підприємства. – К.: КДТЕУ, 2018.
37. Лытнев О. Н. Основы финансового менеджмента: Учеб. пособие. Ч.1/ О. Н. Лытнев. – Калининград: Калининградский государственный университет, 2014. – 118 с.
38. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (IAS 7) «Звіт про рух грошових коштів» : наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2017 № 787.
39. Методичних рекомендацій з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств грошові кошти : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2016 № 140.
40. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» в редакції від 01.01.2016 URL:<http://zakon2.rada.gov.ua>.
41. МСБО 29 Фінансова звітність в умовах гіперінфляції: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2014 № 190.
42. Максutow С. Учет и анализ денежных потоков предприятия / С. Максutow // Вестник бухгалтера и аудитора Украины. – 2013. - № 18. – С. 4-7.

43. Мартякова О.В. Грошові потоки в системі управління фінансово-господарською діяльністю підприємства / О.В. Мартякова // Наукові праці. – Донецьк, 2017. – Вип. 32(126): Серія: Економічна. – С. 158-162.
44. Найшуль В. А. Многовалютные конкурентные денежные системы : доклад на экспертном совете Рабочего центра экономических реформ правительства РФ 19.02.2018 г. URL: <http://www.libertarium.ru/libertariu>.
45. Наказ «Про затвердження типових форм для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації»: наказ Міністерства фінансів України від 17.06.2015 № 572.
46. Наказ «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань»: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879.
47. Наказ «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки» : наказ Міністерства фінансів України від 14.04.2015 № 436.
48. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1«Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2014р. № 73 із наступними змінами та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
49. Несходовський І.С. Облік грошових коштів та контроль їх виконання в підприємствах торгівлі: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / І.С. Несходовський; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2009. – 20 с.
50. Остафійчук С.М., банковское дело и денежно-кредитная политика / Долан Эдвин Дж., Кэмпбелл Колин Д., Кэмпбелл Розмари Дж. ; пер. с англ./ - Санкт-Петербург, 2015. – 493 с.
51. Остафійчук С. М. Грошові кошти та їх еквіваленти – найліквідніші активи підприємства / С. Остафійчук // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. - Серія Економіка. Спецвипуск 33. Частина 2. – С. 215-220.

52. Покропивна А.О. Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: матеріали ІХ міжнар. наук-практ. Конф.(02 грудня 2017 р.) / відп. ред. І.Б. Садовська. – Вип. 11. – Ч.1. – Луцьк: РВВ Луцький національний технічний університет, 2017. – 202.
53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Подання фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2017 № 176.
54. Плікус І. Й. Аналіз грошових потоків промислового підприємства / І. Й. Плікус / Регіональні перспективи. – 2017. – №5(24). – С.78-81.
55. Петрук О.М. Облік і контроль міжнародних розрахунків із застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій / Петрук О.М., Легенчук С.Ф./ Вісник ЖДТУ / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2015. – № 2 (32). – С. 152-166.
56. Петренко С. Сущность аудита и реализация его функций службой контроллинга / С. Петренко / Вестник бухгалтера и аудитора Украины. – 2018. – №9–10. – С.42–44.
57. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2017 № 148.
58. Податковий кодекс України Постанова ВР України: наказ Міністерства фінансів України від 02.12.10 р. № 2755-VI.
59. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестач, псування матеріальних цінностей Постанова КМУ : наказ Міністерства фінансів України 22.01.96 р. №116.
60. Положення про документальне забезпечення записів бухгалтерського обліку в Україні: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 р. №88 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
61. Про норми відшкодування витрат на відрядження в межах України та за кордон: постанова КМУ від 23.04.1999 р. № 663 із змінами і доповненнями.

62. П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» : наказ Міністерства фінансів України від 10.08.00 р. № 193.
63. П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999р. №87.
64. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 22 «Вплив інфляції».
65. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 21.
66. Постанова Правління Національного банку України «Про встановлення граничної суми розрахунків готівкою».
67. Пархоменко В.М. Законодавче та нормативно-методичне забезпечення регулювання бухгалтерського обліку / В.М. Пархоменко, О.М. Петрук // Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту : зб. наук. праць. – Сер.: Економічні науки. – Житомир : Вид-во ЖІТІ. – 2017. – № 18. – С. 107-117.
68. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2018. – 535 с.
69. Стрельников М. Особенности размещения и учета на предприятии банковских депозитов / М. Стрельников // Вестник бухгалтера и аудитора Украины. – 2015. - № 1-2. – С. 44-45.
70. Сук Л. Організація обліку операцій на рахунках у банках / Л. Сук, П. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2018. – № 8. – С. 36–44..
71. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник / В. Сопко, В. Завгородній. — К. : КНЕУ, 2014. — 411 с.
72. Стряпчев А. Ю. Адаптація отечественной отчетности к требованиям международных стандартов отражения информации о движении денежных средств / А. Ю. Стряпчев / - Поволжский гуманитарный журнал. Экономика. Электронный научный журнал. – 2014. – №1.
73. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник / В. В. Сопко, В. П. Завгородній. – К. : КНЕУ, 2014. – 412с.

74. Стащук О.В., Хандучка А.М. Грошові потоки підприємства: суть та необхідність управління. «Young Scientist» • No 6(09) • June, 2014
URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/6/64.pdf>.
75. Туржанський В. А. Грошові кошти та грошові потоки як об'єкт бухгалтерського обліку Сталий розвиток економіки. – 2013. – URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2013_1/113.pdf
76. Фінансово-економічний аналіз: підручник/ [П. Ю. Буряк, М. В. Римар, М. Т. Бець та ін.] ; під заг. ред. П. Ю. Буряка, М. В. Римара. – К. : Професіонал, 2014. – 528 с.
77. Хорунжий С. Г. Виконання угод з цінними паперами в депозитарній системі / С. Г. Хорунжий // Фінансові ризики. – 2015. - № 1..
78. Цивільний кодекс України
79. Шнейдман Л. З. Что в мсфо означает понятие "эквиваленты денежных средств"? / Леонид Зиновьевич Шнейдман / URL: <http://www.lawmix.ru>.
80. Ясишена В. Сутність грошових потоків підприємств та їх класифікація в розрізі грошових коштів та їх еквівалентів
URL: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/сутність_грошових_потоків.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис. А.1. Класифікація грошових потоків за видами діяльності. Джерело:[4]

1 рівень – Міжнародні нормативно - правові акти					
МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»		МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів»		МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції»	
2 рівень – Національні нормативно – правові документи					
Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”	Закон України "Про банки і банківську діяльність"	Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»	Податковий кодекс України	Закон України «Про Національний банк України»	Господарський кодекс України
3 рівень – Підзаконні нормативно – правові акти					
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»		Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 22 «Вплив інфляції»		Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 21 «Вплив змін валютних курсів»	
4 рівень – Інструкції, положення державного рівня					
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.	Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні	Інструкція №146 "Про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті"	Постанова Правління Національного банку України «Про встановлення граничної суми розрахунків готівкою	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Інструкція по інвентаризації і основних засобів, нематеріальних активів, коштів і документів та розрахунків

Рис.Б.1. Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку грошових коштів та їх еквівалентів

Джерело: [4]

Огляд нормативно-правової бази щодо обліку грошових коштів в національній валюті та їх еквівалентів

№	Найменування нормативного документу	Короткий зміст	Використання у обліково-аналітичному процесі
1	2	3	4
1.	Конституція України /Прийнята 28 червня 1996 року// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Основний Закон України, встановлює права і свободи громадян України	Ст. 42. Кожен має право на здійснення підприємницької діяльності, яка не заборонена законом
2.	Господарський кодекс України, м. Київ 16 січня 2003 року № 436-IV, діє з 1 січня 2004 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Кодекс визначає види і організаційні форми підприємств, правила їх створення, реєстрації, реорганізації і ліквідації, організаційний механізм здійснення ними підприємницької діяльності	Використано в питанні характеристики підприємства: його діяльності, обраної фінансової політики
3.	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-VI// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Основний нормативно-правовий акт цивільного законодавства України, яким регулюються особисті немайнові та майнові відносини, учасниками яких є фізичні та юридичні особи, Держава Україна, територіальні громади, іноземні держави	Застосовано при розгляді питання регулювання немайнових та майнових відносин базового підприємства
4.	Податковий кодекс України, № 2755-VI від 2 грудня 2010 року// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Кодекс регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів.	Застосовано при розгляді системи оподаткування базового підприємства
5.	Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", затверджений Постановою Верховної Ради України від 16.07.99р. №996-XIУ// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні	Використано при вивченні організації та веденні бухгалтерського обліку операцій з грошовими коштами
6	Закон України „Про аудиторську діяльність”, Постанова ВРУ №3125-XII від 22.04.93 р.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Закон визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні.	Закон є основою для проведення аудиторських перевірок

1	2	3	4
7	Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-ХІІ: за станом на 13.10.2010 [електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Цей Закон регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації	Застосовано при розгляді інформаційного забезпечення аудиту та аналізу грошових коштів та їх еквівалентів
8	Про господарські товариства: Закон України від 19.09.91 р. №1576-ХІІ.	Закон визначає поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльності, а також права і обов'язки їх учасників та засновників.	Використано при здійсненні організаційно-економічної характеристики підприємства
9	Закон України „Про обіг векселів в Україні” від 05.04.2001 р. №2374-ІІІ (із змінами та доповненнями).	Закон визначає особливості обігу векселів в Україні, який полягає у видачі переказних та простих векселів, здійсненні операцій з векселями та виконанні вексельних зобов'язань у господарській діяльності	Використано при розкритті питання особливостей обліку еквівалентів грошових коштів
10	Про затвердження національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 ”Загальні вимоги до фінансової звітності ” МФУ від 07.02.13р. №73// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначається мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визначення і розкриття її елементів.	Використано при розгляді відображення інформації про операції з покупцями в звітності базового підприємства
11	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку (Наказ МФУ від 24.05.95 №88)// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення в обліку первинних документів, бухгалтерської звітності	Застосовано при дослідженні питання організації обліку операцій з грошовими коштами в національній валюті
12	Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом МФУ від 29.12.2000 № 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua .	Ці Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку спрямовані на узагальнення у реєстрах бухгалтерського обліку методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств	Застосовано при проведенні обліку операцій з грошовими коштами в національній валюті та еквівалентами грошових коштів

1	2	3	4
13	План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція "Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань" № 291 від 30.11.99 р//. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Наведений перелік рахунків, які необхідні для реєстрації бухгалтерської інформації про діяльність господарського суб'єкту	Використовується для складання робочого плану з обліку грошових коштів в національній валюті та еквівалентами грошових коштів
14	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, наказ МФУ № 291 від 30.11.99 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua .	Ця інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств	Розглядаються загальні положення даної інструкції
15	Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua .	Встановлює порядок інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків	Використовується для проведення інвентаризації грошових коштів та їх еквівалентів
16	Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена постановою Правління НБУ від 12.11.2003 р. №492.	Інструкція регулює правовідносини, що виникають під час відкриття банками, їх відокремленими структурними підрозділами, які здійснюють банківську діяльність у національній та іноземних валютах суб'єктам господарювання, фізичним особам, іноземним представництвам, нерезидентам - інвесторам.	Застосовано при проведенні обліку операцій з грошовими коштами
17	Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління НБУ від 21.01.2004 р. №22.	Інструкція встановлює загальні правила, види і стандарти розрахунків юридичних і фізичних осіб та банків у грошовій одиниці України на території України, що здійснюються банками.	Застосовано при проведенні обліку операцій з грошовими коштами
18	Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затв. постановою Правління НБУ 15.12.2004 №637.	Визначає порядок ведення касових операцій у національній валюті України підприємствами (підприємцями), а також окремі питання організації банками роботи з готівкою.	Застосовано при розкритті питання обліку операцій з готівковими грошовими коштами

Джерело: [4]

Огляд спеціальної літератури щодо обліку грошових коштів в національній валюті та їх еквівалентів

№ п/п	Назва джерела спеціальної літератури, ким і коли видано	Короткий зміст	Використано в роботі
1	2	3	4
1.	Андрієнко В. С. Поняття та склад фінансової звітності в умовах гармонізації бухгалтерського обліку / В. С. Андрієнко / Наука молода. – 2012. – № 9. – с.139.	Досліджено поняття та склад фінансової звітності в умовах гармонізації бухгалтерського обліку	Використано при розкритті питання узагальнення інформації про грошові кошти в фінансовій звітності
2.	Ананська М.О. Шляхи удосконалення організації обліку грошових коштів на прикладі підприємств оптової торгівлі. [Електронний ресурс] / М.О. Ананська, Н.О. Пильнева, М.О. Полозов // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2014. – № 4 (14). – С. 78-83. – Режим доступу до журн.: http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n4.html	В статті розроблені пропозиції щодо удосконалення організації обліку грошових коштів на прикладі підприємств оптової торгівлі. Визначені пропозиції пов'язані з реорганізацією каси та удосконаленням організації обліку безготівкових розрахунків.	Використано при розкритті питання організації обліку грошових коштів в національній валюті та їх еквівалентів
3.	Гнатенко Є.П. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві / Є.П. Гнатенко // Економіка і суспільство. - Випуск № 5. – 2016. – с.421-424.	Досліджено проблеми обліку грошових коштів на підприємстві	Використано при розкритті питання обліку грошових коштів
4.	Грилицька А. В. Облік, аудит і аналіз грошових коштів: управлінський аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / А.В. Грилицька. – К., 2009. – 23 с.	Досліджено теоретико-методологічні аспекти обліку, аудиту та аналізу грошових коштів та їх інформаційну цінність в управлінні підприємством	Використано при розкритті питання організації та методики обліку грошових коштів та їх еквівалентів
5.	Гринчишин Я.М. Роль галузевої фінансової звітності у задоволенні інформаційних потреб зовнішніх користувачів / Я.М.Гринчишин / Облік і фінанси АПК. – 2012. – №1. – С.35-40.	Розглянуто роль галузевої фінансової звітності у задоволенні інформаційних потреб зовнішніх користувачів	Використано при розкритті питання узагальнення інформації про грошові кошти у звітності

1	2	3	4
6.	Дерій М. Дефініції «грошові кошти» і «грошові потоки»: відмінності та взаємозв'язок [Електронний ресурс] / М. Дерій // Економічний аналіз. – 2010. – Випуск 6. – С. 60-64.	Досліджено економічну сутність поняття «грошові кошти» і «грошові потоки»	Використано при розкритті питання економічної сутності грошових коштів та їх еквівалентів
7.	Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. Навчальний посібник. К: Знання-Прес, 2003. – 349 с.	Розглянуто питання методології обліку грошових коштів в умовах автоматизованої обробки інформації, проведення аудиту, здійснення економічного аналізу з використанням обчислювальної техніки.	Використано при розкритті питання організації обліку грошових коштів та їх еквівалентів в умовах застосування інформаційних технологій
8.	Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посіб. / І.В. Жолнер; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т харч. технологій. – К.: Центр учб. л-ри, 2012. – 364 с.	У навчальному посібнику розкриваються теоретичні та практичні аспекти обліку на підприємстві за міжнародними та національними стандартами	Використано при розкритті питання обліку операцій з грошовими коштами та їх еквівалентами
9.	Китайчук Т. Г. Особливості обліку касових операцій на підприємствах [Електронний ресурс] / Китайчук Т. Г., Тимощук С. І. // Інноваційна економіка. – Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2011_4/139.pdf 14.	Досліджено проблеми бухгалтерського обліку грошових коштів та основні пропозиції дослідників щодо їх вирішення. Удосконалено методика облікового відображення грошових коштів та запропоновано внести зміни до плану рахунків бухгалтерського обліку	Використано при розкритті питання обліку операцій з грошовими коштами та їх еквівалентами
10.	Ловінська Л. Гроші в системі бухгалтерського обліку // Економіка України. – 2014 р. – № 2. – С. 12-21.	Розглянуто сутність грошей, розкрито особливості обліку грошових коштів.	Використано при дослідженні методичних аспектів обліку грошових коштів
11.	Канцедал Н.А. Удосконалення безготівкових розрахунків: класифікація та облік // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. — 2014. — N 3. — с. 151-153.	Сформульовано результати досліджень на підставі поглибленого вивчення економічної сутності розрахунків.	Використано при розкритті питання методики обліку грошових коштів
12.	Мних Є.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 412 с.	У навчальному посібнику розкриваються теоретичні та практичні аспекти фінансового аналізу на підприємстві	Використано при розкритті питання аналізу грошових потоків

1	2	3	4
13.	Плиса В. Й. Бухгалтерський облік: підручник / В. Й. Плиса, З. П. Плиса. - Л.: Вид-во ННВК "АТБ", 2013. - 419 с.	У підручнику висвітлюються теоретичні та практичні аспекти обліку на підприємстві	Використано при розкритті питання обліку операцій з покупцями
14.	Степова Т. Г. Облік грошових коштів: Навчальний посібник / Т.Г. Степова, Г.О. Татарінова, Р.І. Гріщук. - Одеса: ОНЕУ.- 2013. - 120 с.	Розкрито основні принципи та прийоми ведення обліку грошових коштів та грошових документів при застосуванні положень (стандартів) бухгалтерського обліку прогресивних форм обліку;	Використано при вивченні особливостей відображення господарських операцій з метою оподаткування
15.	Сук Л. Організація обліку операцій на рахунках у банках / Л. Сук, П. Сук // Бухгалтерія в сільському гос- подарстві. – 2009. – № 8. – С. 36–44.	Розглянуто організацію обліку операцій на рахунках у банках	Використано при розкритті питання організації обліку операцій з грошовими коштами
16.	Типологія первинних документів в межах бухгалтерського обліку / К.О. Дударева // Вісник ЖДТУ /Економічні науки. – 2012. – № 2 (56). – Ч. 1. – С. 71.	В статті розглянуто типологію первинних документів в межах бухгалтерського обліку	Використано при розкритті обліку операцій з грошовими коштами
17.	Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник / Н. М. Ткаченко; М-во освіти і науки молоді та спорту України. – К.: Алерта, 2011. – 973 с	У підручнику висвітлюються теоретичні та практичні аспекти обліку на підприємстві	Використано при розкритті питання обліку операцій з покупцями
18.	Тринька Л.Я. Економічний аналіз: навчально-методичний посібник /Л.Я. Тринька, О.В. Липчанська. - К.:Алерта, 2013. – 568 с.	У навчально-методичному посібнику висвітлюються теоретичні та практичні аспекти аналізу	Використано при розкритті аналізу операцій з покупцями
19.	Фінансовий облік: підручник /Л.В. Нападівська, А.В. Алексеева, О.А. Бакурова [та ін.]; за заг. ред. Л.В. Нападівської. - К.:КНТЕУ,2013.- 700с.	У підручнику висвітлюються теоретичні та практичні аспекти обліку на підприємстві	Використано при розкритті обліку операцій з покупцями

Джерело: складено за [4]

Визначення еквівалентів грошових коштів у вітчизняних і зарубіжних документах

№ пор.	Країна, установа, що регламентують ведення обліку або стандарт	Визначення еквівалентів грошових коштів
1	США, Рада з розробки стандартів фінансового обліку (Financial Accounting Standards Board - FASB)	Короткострокові високоліквідні інвестиції з терміном погашення, обмеженим 3 міс.
2	Канада. Комітет зі стандартів бухгалтерського обліку Канадського інституту присяжних бухгалтерів	Короткострокові інвестиції за мінусом короткострокових позик
3	МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»	Короткострокові високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості.
4	Україна, НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції підприємства, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості
5	Інші країни	У нормативних документах категорія не застосовується

Джерело: складено за [6]

Особливості встановлення ліміту каси

Характеристика підприємства	Вимоги до розміру ліміту каси
Для підприємств, які здають готівку в банк щодня (в день її надходження в касу) або наступного дня з дня її надходження в касу	Ліміт встановлюється в розмірах, необхідних для забезпечення їх роботи на початок робочого дня, але не більш розміру середньоденного надходження готівки в касу (за три будь-яких місяця підряд з останніх дванадцяти)
Для підприємств, які здають готівку в банк не рідше одного разу в п'ять робочих днів. Понадлімітну готівку ці підприємства здають в банк не пізніше за наступний робочий день не залежно від встановленого терміну здачі готівки)	Ліміт встановлюється в розмірах, залежних від встановлених термінів здачі наявної готівки і її суми, але не більш п'ятикратного розміру середньоденних надходжень готівки (за три будь-кого місяця підряд з останніх дванадцяти)
Для підприємств, ліміти каси яким встановлюються згідно фактичним витратам готівки (окрім виплат, пов'язаних з оплатою праці, стипендій, пенсій, дивідендів)	Ліміт встановлюється не більш розміру середньоденної видачі готівки (за три будь-яких місяця підряд з останніх дванадцяти)
Порядок встановлення ліміту каси в касах бюджетних установ і організацій визначає держказначейство.	

Джерело: складено автором

Відповідальність за порушення касової дисципліни

Правопорушення	Фінансова відповідальність		Адміністративна відповідальність, штраф		
	Розмір штрафу	підстава	у разі вчинення правопорушення вперше	у разі повторного вчинення протягом року одного і того ж правопорушення	Підстава
Перевищення встановлених лімітів залишку готівки в касах	двократний розмір суми виявленої понадлімітної готівки за кожний день	Ст. 1 Указу №436 /95;	від 8 до 15 нмдг (від 136 грн до 255 грн.)	від 10 до 20 нмдг (від 170 грн до 340 грн)	Ст. 164-2 КпА ПУ
Неоприбуткування (не повне та/або несвоєчасне) оприбуткування у касах готівки	п'ятикратний розмір неоприбуткованої суми	Ст. 1 Указу №436 /95;	від 8 до 15 нмдг (від 136 грн до 255 грн.)	від 10 до 20 нмдг (від 170 грн до 340 грн)	Ст. 164-2 КпА ПУ
Витрачання готівки з виручки від реалізації та інших касових надходжень	розмір здійснених виплат	Ст. 1 Указу №436 /95;	від 8 до 15 нмдг (від 136 грн до 255 грн.)	від 10 до 20 нмдг (від 170 грн до 340 грн.)	Ст. 164-2 КпА ПУ
За перевищення граничних сум готівкових розрахунків.			від 1700 до 3400 грн – за перше порушення;	від 8500 грн до 17000 грн з повторне порушення протягом року	ст. 16315 КпА П

Джерело: розроблено автором за даними [31].

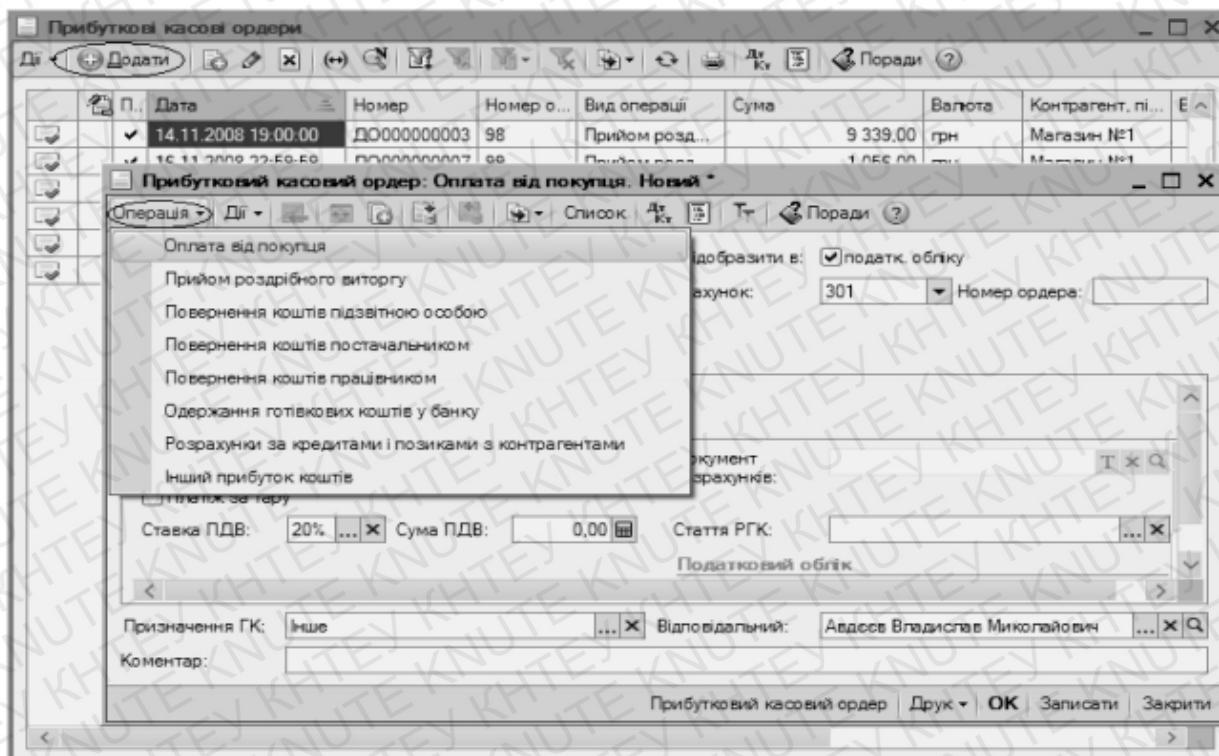

Рис. 3.1. Журнал «Прибутковий касовий журнал»

Джерело: складено автором

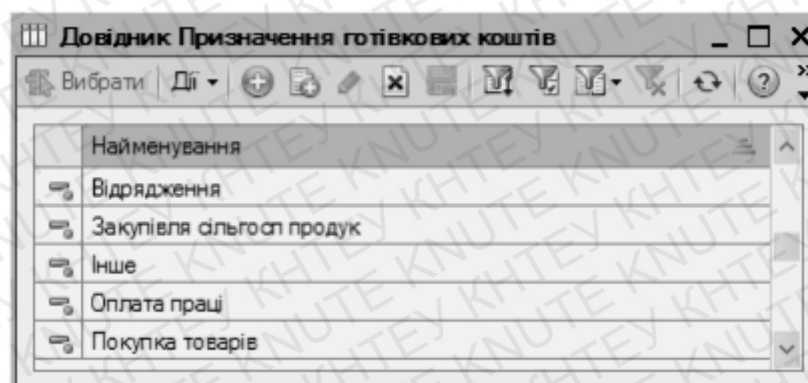

Рис.3.2. Реквізит «Номер»

Джерело: складено автором

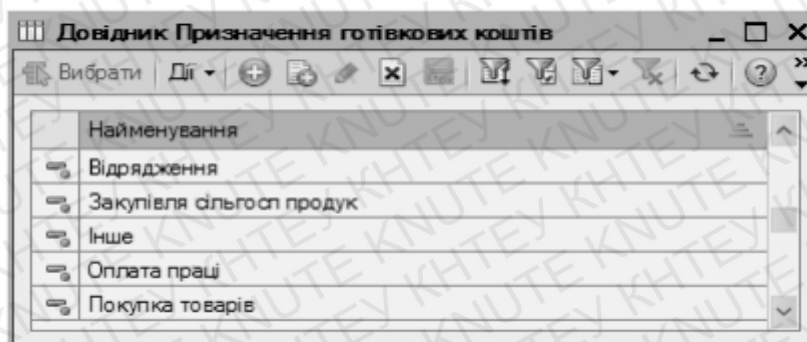

Рис.3.3. Призначення готівкових коштів

Джерело: складено автором

П.	Дата	Номер	Вид документа	Номер о...	Сума	Вало...	Контрагент	Вид операції	Відпові
✓	12.11.2008 12:00:04	ДО000000004	Видатковий к...	14	80.00	грн	Ларін Володи...	Видача ко...	Абдуло
✓	14.11.2008 19:00:00	ДО000000003	Прибутковий ...	98	9 339.00	грн	Магазин №1	Приєм ро...	Абдуло
✓	14.11.2008 20:00:00	ДО000000002	Видатковий к...	15	9 339.00	грн	Магазин №1	Інкасація к...	Абдуло
✓	16.11.2008 23:59:59	ДО000000007	Прибутковий ...	99	1 056.00	грн	Магазин №1	Приєм ро...	Абдуло
✓	17.11.2008 12:00:05	ДО000000004	Прибутковий ...	100	2 058.00	грн	Ринок Трош...	Приєм ро...	Абдуло
✓	18.11.2008 16:01:42	ДО000000006	Прибутковий ...	101	1 914.00	грн	Магазин №1	Приєм ро...	Абдуло
✓	18.11.2008 16:01:43	ДО000000003	Видатковий к...	16	1 914.00	грн		Інкасація к...	Абдуло

Рис.3.4. Журнал касових документів

Джерело: складено автором

Номер документа	Від кого отримано чи кому видано	Номер кореспондуючого рахунку, субрахунку	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5
Залишок на початок дня			7 684,00	X
1	ДСТ	6811	4 000,00	
Разом за день			4 000,00	
Залишок на кінець дня			11 684,00	X
у тому числі на зарплату				X

Рис. 3.5. Звіт «Касова книга»

Джерело: складено автором

Додаток К

**Кореспонденція рахунків з обліку надходження грошових коштів
у національній валюті**

№ пор.	Зміст господарської операції	Первинний документ	Кореспонденція рахунків				Сума, грн
			Встановлена методика		Практика ТОВ «ОРГАНІК ПРО»		
			Дт	Кт	Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Отримано грошові кошти в погашення заборгованості з фінансової оренди	Виписка банку	301, 311	181	-	-	-
2	Отримано грошові кошти за довгостроковими векселями	Виписка банку	301, 311	182	-	-	-
3	Отримано грошові кошти в погашення заборгованості працівників за довгостроковою позикою	Виписка банку Прибутковий касовий ордер	301, 311	183	301, 311	183	20000,00
4	Отримано грошові кошти за короткостроковими векселями	Виписка банку	301, 311	341	-	-	-
5	Отримано від покупця оплату за відвантажену раніше продукцію, товари (виконані роботи, надані послуги)	Виписка банку	301, 311	361	301, 311	361	5600,00
6	Повернено аванс, раніше виданий постачальнику товарів (робіт, послуг)	Платіжне доручення	301, 311	371	301, 311	371	11000,00

<i>Продовж. дод. К</i>							
1	2	3	4	5	6	7	8
7	Повернено підзвітною особою до каси підприємства залишок невитрачених підзвітних сум	Прибутковий касовий ордер	301	372	301	372	100,00
8	Отримано дивіденди, проценти, роялті	Виписка банку	301, 311	373	-	-	-
9	Отримано грошові кошти, стягнуті з постачальників, підрядників та інших організацій, в погашення заборгованості за пред'явленими претензіями, а також суми штрафів, пені, неустойок	Виписка банку	301, 311	374	301, 311	374	10000,00
10	Отримано грошові кошти як відшкодування винною особою заподіяної шкоди	Виписка банку	301, 311	375	301, 311	375	800,00
11	Отримано до каси підприємства грошові кошти від працівників як компенсацію вартості путівки, телефонних переговорів тощо	Прибутковий касовий ордер	301	377	301	377	4000,00
12	Отримано грошові кошти в погашення заборгованості з оренди, за продані підприємством необоротні активи, за продаж частки у статутному капіталі іншого підприємства і від інших дебіторів	Виписка банку	301, 311	377	301, 311	377	12000,00
13	Зараховано на поточний рахунок у національній валюті кошти, отримані від продажу іноземної валюти	Виписка банку	311	377	311	377	12000,00
14	Отримано грошові кошти від Фонду соціального страхування (наприклад, на виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності)	Виписка банку	315	378	315	378	9000,00
15	Отримано від засновника підприємства грошові кошти в сумі, що перевищує його частку у статутному капіталі (без рішення про збільшення статутного капіталу)	Виписка банку	301, 311	422	301, 311	422	65000,00
16	Отримано грошові кошти від перепродажу акцій (часток)	Виписка банку	301, 311	451 (452)	-	-	-
17	Отримано грошові кошти в погашення заборгованості засновника за внеском до статутного капіталу	Виписка банку	301, 311	46	301, 311	46	42000,00

<i>Продовж. дод. К</i>							
1	2	3	4	5	6	7	8
18	Отримано грошові кошти для здійснення заходів цільового фінансування	Виписка банку	301, 311	48	-	-	-
19	Отримано довгостроковий кредит (позику)	Договір Виписка банку	301, 311	501, 505	301, 311	501, 505	100000,00
20	Відображено розміщення довгострокових облігацій за номінальною вартістю	Виписка банку	301, 311	521	-	-	-
21	Відображено суму отриманої премії (перевищення вартості продажу облігації над її номінальною вартістю)	Виписка банку	301, 311	522	-	-	-
22	Отримано грошові кошти як довгострокову фінансову допомогу на поворотній основі	Виписка банку	301, 311	55	301, 311	55	80000,00
23	Отримано короткостроковий кредит банку на поточний рахунок підприємства	Договір, Виписка банку	311	601	311	601	400000,00
24	Отримано грошові кошти за повернений постачальнику товар	Виписка банку	301, 311	631	301, 311	631	12400,00
25	Зараховано на поточний рахунок суми надмірно сплачених податків, зборів, обов'язкових платежів, бюджетного відшкодування з ПДВ	Виписка банку	311	641, 642	311	641, 642	2000,00
26	Повернено до каси підприємства надмірно видану працівнику підприємства заробітну плату	Прибутковий касовий ордер	301	661	301	661	980,00
27	Повернено працівником суму надмірно виданої допомоги по тимчасовій непрацездатності	Прибутковий касовий ордер	301	663	301	663	65,00
28	Отримано грошові кошти як попередню оплату	Виписка банку	301, 311	681	301, 311	681	24000,00
29	Отримано грошові кошти в порядку внутрішніх розрахунків з дочірніми та асоційованими підприємствами	Виписка банку	301, 311	682	-	-	-
30	Отримано грошові кошти в порядку внутрішньогосподарських розрахунків з виробничими одиницями або господарствами, виділеними на окремий баланс	Виписка банку	301, 311	683	-	-	-

Закінчення. дод. К

1	2	3	4	5	6	7	8
31	Отримано грошові кошти в оплату вартості передплати газет, журналів, періодичних і довідкових видань; виручку від продажу квитків транспортних і театральновидовищних підприємств, абонентську плату за користування засобами зв'язку, авансові орендні платежі тощо	Виписка банку	301, 303, 311	69	301, 303, 311	69	2400,00
32	Отримано грошові кошти (з урахуванням ПДВ) від реалізації:						
	— готової продукції	Виписка банку	301, 303, 311	701	301, 303, 311	701	-
	— товарів			702		702	3600,00
	— робіт і послуг			703		703	-
33	Отримано грошові кошти в оплату вартості реалізованих оборотних активів (виробничих запасів, малоцінних і швидкозношуваних предметів, необоротних активів і груп вибуття, утримуваних для продажу) (з урахуванням ПДВ)	Виписка банку	301, 303, 311	712	301, 303, 311	712	9600,00
34	Отримано суму орендної плати за майно, надане в операційну оренду (з урахуванням ПДВ)	Виписка банку	301, 303, 311	713	301, 303, 311	713	20000,00
35	Оприбутковано суму надлишків грошових коштів, виявлену в результаті інвентаризації	Виписка банку	301, 303	719	301, 303	719	100,00
36	Отримано проценти на залишки коштів, розміщених на поточному рахунку в банку	Виписка банку	311	719	311	719	25000,00
37	Отримано проценти на залишки коштів на депозитних рахунках до запитання	Виписка банку	313	719	-	-	-
38	Отримано проценти за строковими депозитними вкладками	Виписка банку	313	733	-	-	-

Джерело: складено автором

**Кореспонденція рахунків з обліку вибуття грошових коштів
у національній валюті**

№ пор.	Зміст господарської операції	Первинний документ	Кореспонденція рахунків				Сума, грн
			Встановлена методика		Практика ТОВ «Органік ПРО»		
			Дт	Кт	Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Інвестовано грошові кошти в цінні папери інших підприємств, облигації державних та місцевих позик, статутний капітал інших підприємств	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	14	301, 311	-	-	-
2	Придбано грошові документи (поштові марки, проїзні документи, путівки до санаторіїв, пансіонатів, будинків відпочинку тощо)	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	331	301, 311	331	301, 311	2000,00
3	Придбано поточні фінансові інвестиції	Платіжне доручення	35	311	-	-	-
4	Повернено покупцю або замовнику раніше отримані від нього грошові кошти при поверненні ним товарів	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	361	301, 311	361	301, 311	27000,00
5	Сплачено аванс постачальнику (підряднику)	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	371	301, 311	371	301, 311	45000,00
6	Видано готівку з каси у підзвіт	Видатковий касовий ордер	372	301	372	301	1200,00
7	Відображено використання/зняття в банкоматі грошових коштів з корпоративної платіжної картки підзвітною особою	Виписка банку	372	313	372	313	800,00
8	Сплачено авансом орендні платежі, страховий поліс, передплату періодичних і довідкових видань	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	39	301, 311	39	301, 311	4200,00

Продовження дод. Л

1	2	3	4	5	6	7	8
10	Повернено невикористані грошові кошти, раніше отримані для цільового фінансування	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	48	301, 311	-	-	-
11	Погашено суму довгострокового кредиту (позики)	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	501, 503, 505	301, 311	501, 503, 505	301, 311	30000,00
12	Погашено довгострокові векселі	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	511	311	-	-	-
13	Погашено довгострокові зобов'язання за облігаціями	Платіжне доручення	521	301	-	-	-
14	Погашено зобов'язання за довгостроковою фінансовою орендою	Платіжне доручення,	531	311	-	-	-
15	Повернено довгострокову фінансову допомогу на поворотній основі	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	55	301, 311	55	301, 311	80000,00
16	Погашено короткострокові позики	Видатковий касовий ордер	601, 603, 605	311	601, 603, 605	, 311	10000,00
17	Погашено поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	Платіжне доручення,	611	301	611	301, 311	24000,00
18	Погашено заборгованість, забезпечену короткостроковим векселем	Платіжне доручення,	621	311	-	-	-
19	Погашено заборгованість перед постачальниками та підрядниками за поставлені товари, виконані роботи, надані послуги	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	631	301, 311	631	301, 311	14000,00
20	Перераховано грошові кошти в погашення заборгованості за податками, зборами, обов'язковими платежами	Платіжне доручення	641, 642	311	641, 642	311	12000,00

Продовження дод. Л

1	2	3	4	5	6	7	8
21	Перераховано грошові кошти в погашення заборгованості підприємства зі страхування	Платіжне доручення,	65	311	65	311	5600,00
22	Здійснено виплату працівникам:						
	— заробітної плати	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	661	301, 311	661	301, 311	8200,00
	— депонованої заробітної плати		662		661		8200,00
	— допомоги по тимчасовій непрацездатності		663	301, 315	662		1400,00
23	Погашено заборгованість за дивідендами перед засновниками (учасниками) підприємства	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	671	301, 311	671	301, 311	4300,00
24	Виплачено засновнику (учаснику) вартість частини активів підприємства у зв'язку з його виходом зі складу засновників	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	672	301, 311	672	301, 311	90000,00
25	Повернено аванс, отриманий раніше від покупців і замовників (з ПДВ)	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	681	301, 311	681	301, 311	42000,00
26	Погашено заборгованість перед дочірніми та асоційованими підприємствами	Платіжне доручення	682	301, 311	-	-	-
27	Погашено заборгованість перед виробничими одиницями та господарствами, виділеними на окремий баланс	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	683	301, 311	-	-	-
28	Сплачено нараховані проценти за користування майном, отриманим у лізинг, позиковими грошовими коштами, товарами, отриманими у кредит	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	684	301, 311	-	-	-
29	Погашено грошовими коштами іншу кредиторську заборгованість	Платіжне доручення,	685	311	-	-	-

Закінчення дод. Л

1	2	3	4	5	6	7	8
30	Оплачено витрати підприємства, що належать до загальновиробничих витрат	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	91	301, 311	91	301, 311	9100,00
31	Використано грошові кошти на адміністративні цілі	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	92	301, 311	92	301, 311	670,00
32	Оплачено витрати підприємства, пов'язані зі збутом продукції	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	93	301, 311	93	301, 311	10000,00
33	Відображено нестачу грошових коштів, виявлену в результаті інвентаризації	Акт інвентаризації	947	301, 303	947	301, 303	850,00
34	Сплачено штрафи, пені, неустойки, визнані підприємством	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	948	301, 311	948	301, 311	1200,00
35	Оплачені витрати підприємства, що належать до інших витрат операційної діяльності, зокрема витрати житлово-комунальних та обслуговуючих господарств	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер	949	301, 311	949	301, 311	340,00

Джерело: складено автором

**Розкриття інформації про грошові кошти та їх еквіваленти у балансі
(звіті про фінансовий стан) підприємства**

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, на кінець звітного періоду
1	2	3
Гроші та їх еквіваленти	1165	Сальдо Дт 30, 31, 313, 333, 335, 351 У статті відображають готівку в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей (у національній та іноземній валюті, яка перерахована в національну за ПБО. Кошти, які внаслідок обмежень не можна використати для операцій протягом року, починаючи з дати балансу або протягом операційного циклу, виключають із цього рядка та відносять до необоротних активів. Якщо різні види грошей та їх еквівалентів розшифровують у додаткових рядках, то показник такого рядка 1165 повинен бути більшим або дорівнювати сумі рядків 1166, 1167
Готівка	1166	Додаткова стаття Балансу Сальдо Дт301, 302 Готівка в касі підприємства. У підсумок Балансу ця стаття не включається
Рахунки в банках	1167	Додаткова стаття Балансу Сальдо Дт 311, 312, 313 Гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій. У підсумок Балансу ця стаття не включається

Джерело: [27]

**Порядок складання звіту про рух грошових коштів за прямим методом
на основі даних бухгалтерського обліку**

Стаття	Код рядка	Дані із реєстрів бухгалтерського обліку
1	2	3
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності	3000	Д-т 30, 31 К-т 70, 713
Надходження від:		
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		
Повернення податків і зборів	3005	Д-т 31 К-т 641, 642
у тому числі податку на додану вартість	3006	Д-т 31 К-т 641/ПДВ
Цільового фінансування	3010	Д-т 30, 31 К-т 48
Інші надходження	3095	Д-т 30, 31 К-т 71
Витрачання на оплату:	3100	(Д-т 631 К-т 30, 31)
Товарів (робіт, послуг)		
Праці	3105	(Д-т 661, 663 К-т 30, 31)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(Д-т 65 К-т 31)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(Д-т 642 К-т 31)
Інші витрачання	3190	(Д-т 37, 39, 662, 68, 90-94 К-т 31)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	Рядок 3000 + рядок 3005 + рядок 3010 + рядок 3095 — рядок 3100 — рядок 3105 — рядок 3110 — рядок 3115 — рядок 3190
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	3200	Д-т 30, 31 К-т 741
Надходження від реалізації:		
фінансових інвестицій		
необоротних активів	3205	Д-т 30, 31 К-т 712*
Надходження від отриманих:	3215	Д-т 31 К-т 732
відсотків		
дивідендів	3220	Д-т 31 К-т 731
Надходження від деривативів	3225	Д-т 31 К-т 379
Інші надходження	3250	Д-т 31 К-т 72, 733
Витрачання на придбання:	3255	(Д-т 971 К-т 30, 31)
фінансових інвестицій		

Продовж. дод. Н

Стаття	Код рядка	Дані із реєстрів бухгалтерського обліку
1	2	3
необоротних активів	3260	(Д-т 631, 685, 684 в частині відсотків, що капіталізуються, К-т 30, 31 в частині, що потім йде в Д-т 15)
Виплати за деривативами	3270	(Д-т 379 К-т 31)
Інші платежі	3290	(Д-т 977 К-т 30, 31)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	Рядок 3200 + рядок 3205 + рядок 3215 + рядок 3220 + рядок 3225 + рядок 3250 — рядок 3255 — рядок 3260 — рядок 3270 — рядок 3290
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності	3300	Д-т 30, 31 К-т 46
Надходження від:		
Власного капіталу		
Отримання позик	3305	Д-т 30, 31 К-т 60, 50
Інші надходження	3340	Д-т 30, 31 К-т 37, 68, 731
Витрачання на:	3345	(Д-т 45 К-т 30,31)
Викуп власних акцій		
Погашення позик	3350	(Д-т 50, 60, 61 К-т 30, 31)
Сплату дивідендів	3355	(Д-т 671 К-т 30, 31)
Інші платежі	3390	(Д-т 672, 685 К-т 30, 31)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	Рядок 3300 + рядок 3305 + рядок 3340 — рядок 3345 — рядок 3350 — рядок 3355 — рядок 3390
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	Рядок 3195 + рядок 3295 + рядок 3395
Залишок коштів на початок року	3405	Д-т 30, 31 на 01.01.
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	Д-т 714, 744 К-т 302, 312 Д-т 302, 312 К-т 945, 974
Залишок коштів на кінець року	3415	Д-т 30, 31 на 31.12.
* Приймаючи рішення про продаж необоротних активів, бухгалтер переводить їх до складу оборотних активів із відповідним відображенням доходів від такої реалізації за К-т 712 (доходи операційної діяльності). Проте логіка та структура звіту про рух грошових коштів відносить такі надходження до складу інвестиційної діяльності.		

Джерело: [27]

**Розкриття інформації про грошові кошти та
їх еквіваленти у Примітках до річної фінансової звітності**

VI. Грошові кошти

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
1	2	3
Готівка	640	
Поточний рахунок у банку	650	
Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	
Грошові кошти в дорозі	670	
Еквіваленти грошових коштів	680	
Разом	690	

Джерело: [27]

Додаток Р

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

Дата(рік,місяць,число)

Коди		
2014	01	01
за ЄДРПОУ		
32162049		
за КОАТУУ		
8039100000		
за КОПФГ		
240		
за КОДУ		
за КВЕД		
61.20		

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Орган державного управління Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку

Вид економічної діяльності Середня кількість працівників 40

Одиниця виміру: тис. грн

Адреса, телефон вулиця Богдана Хмельницького, буд. 51-Б, к. 4, м. Київ, 01030

0442391560

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

1.Баланс на 31 грудня 2014 р.

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I.Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	020	-	1 183,4
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	2 720,1	2 601,1
первісна вартість	031	6 305,9	6 841,2
знос	032	(3 585,8)	(4 240,1)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	-	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	(-)	(-)
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Усього за розділом I	080	2 720,1	3 784,6
II.Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	354,9	317,7
Поточні біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	64,6	64,6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	428,2	602,4
первісна вартість	161	428,2	602,4
резерв сумнівних боргів	162	(-)	(-)
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	87,8	203,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	143,9	100,1
Поточні фінансові інвестиції	220	81,0	81,0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	174,2	190,2
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	31,4	31,4
Інші оборотні активи	250	10,0	46,1
Усього за розділом II	260	1 376,0	1 636,8
III.Витрати майбутніх періодів	270	0,7	36,2
IV.Необоротні активи та групи вибуття	275	-	-
Баланс	280	4 096,8	5 467,6

Продовж. дод. Р

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

Дата (рік, місяць, число)

Коди		
2015	01	01
за ЄДРПОУ		
32162049		
за КОАТУУ		
8039100000		
за КОПФГ		
240		
за КВЕД		
61.20		

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку
Середня кількість працівників, осіб 52
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком
Адреса, телефон вулиця Богдана Хмельницького, буд. 51-Б, к. 4, м. Київ, 01030

0442391560

1. Баланс на 31 грудня 2015 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 183,4	309,9
Основні засоби	1010	2 601,1	4 456,5
первісна вартість	1011	6 841,2	9 638,9
знос	1012	(4 240,1)	(5 182,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 784,5	4 766,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	382,3	2 366,7
у тому числі готова продукція	1103	64,6	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	602,4	617,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	203,3	100,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	43,3	43,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	100,1	1 175,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	81,0	81,0
Гроші та їх еквіваленти	1165	221,6	21,0
Витрати майбутніх періодів	1170	36,2	33,8
Інші оборотні активи	1190	46,1	539,2
Усього за розділом II	1195	1 673,0	4 935,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5 457,5	9 701,7

Продовж. дод. Р

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	31 000,0	31 000,0
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	-	-
Неоплачений капітал	360	(27 533,2)	(30 273,2)
Усього за розділом I	380	3 466,8	726,8
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування	430	-	-
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	319,0	3 899,1
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з бюджетом	550	-	27,5
зі страхування	570	-	-
з оплати праці*	580	21,0	21,9
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	290,0	782,2
Усього за розділом IV	620	630,0	4 730,7
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	4 096,8	5 467,5

* З рядка 580 графа 4

Прострочені зобов'язання з оплати праці

(665)

Форма № 2-м

Код за ДКУД 1801007

2. Звіт про фінансові результати за

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогіч. період попереднього року
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	7 676,9	1 388,6
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	(1 279,5)	(231,5)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010-020)	030	6 397,4	1 157,1
Інші операційні доходи	040	5,5	774,1
Інші доходи	050	1,7	0,6
Разом чисті доходи (030+040+050)	070	6 404,6	1 931,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	(7 092,5)	(2 468,0)
Інші операційні витрати	090	(2 042,1)	(1 679,1)
у тому числі:	091	-	-
	092	(-)	(-)
Інші витрати	100	(-)	(-)
Разом витрати (080+090+100)	120	(9 134,6)	(4 147,1)
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	(2 730,0)	(2 215,3)
Податок на прибуток	140	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	(2 730,0)	(2 215,3)
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів	201	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	202	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Скуйбіда Олег Юрійович

(підпис, прізвище)

Сіра Наталія Миколаївна

(підпис, прізвище)

Продовж. дод. Р

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

Дата(рік,місяць,число)

Коди		
2015	01	01
за ЄДРПОУ		
32162049		
за КОАТУУ		
8039100000		
за КОПФГ		
240		
за КВЕД		
61.20		

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку

Середня кількість працівників, осіб 52

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Богдана Хмельницького, буд. 51-Б, к. 4, м. Київ, 01030

0442391560

1.Баланс на 31 грудня 2016 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 183,4	309,9
Основні засоби	1010	2 601,1	4 456,5
первісна вартість	1011	6 841,2	9 638,9
знос	1012	(4 240,1)	(5 182,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 784,5	4 766,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	382,3	2 366,7
у тому числі готова продукція	1103	64,6	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	602,4	617,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	203,3	100,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	43,3	43,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	100,1	1 175,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	81,0	81,0
Гроші та їх еквіваленти	1165	221,6	21,0
Витрати майбутніх періодів	1170	36,2	33,8
Інші оборотні активи	1190	46,1	539,2
Усього за розділом II	1195	1 673,0	4 935,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	5 457,5	9 701,7

Продовж. дод. Р

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 000,0	31 000,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(30 273,2)	(34 772,9)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	726,8	(3 772,9)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	3 899,1	7 142,0
розрахунками з бюджетом	1620	27,5	58,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	55,4
розрахунками з оплати праці	1630	21,9	126,2
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	782,2	6 092,3
Усього за розділом III	1695	4 730,7	13 474,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	5 457,5	9 701,7

2. Звіт про фінансові результати за _____

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 677,1	6 397,4
Інші операційні доходи	2120	649,0	5,5
Інші доходи	2240	3,4	1,7
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	6 329,5	6 404,6
Себівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 316,7)	(7 092,5)
Інші операційні витрати	2180	(3 343,2)	(2 042,1)
Інші витрати	2270	(1 161,5)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(10 821,4)	(9 134,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(4 491,9)	(2 730,0)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(4 491,9)	(2 730,0)

Керівник

(підпис)

Скуйбіда Олег Юрійович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Сіра Наталія Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Продовж. дод. Р

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

Дата(рік,місяць,число)

Коди		
2016	01	01

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Діяльність у сфері безпровідного електрозв'язку

Середня кількість працівників, осіб 25

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Богдана Хмельницького, буд. 51-Б, к. 4, Шевченівський р-он, м. Київ, 01030

0442391560

1.Баланс на 31 грудня 2017 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	309,9	164,8
Основні засоби	1010	4 456,5	4 053,9
первісна вартість	1011	9 638,9	9 961,1
знос	1012	(5 182,4)	(5 907,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	4 766,4	4 218,7
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	2 366,7	1 888,5
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	617,3	840,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	100,7	2 508,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	43,3	43,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 175,6	1 364,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	81,0	-
Грші та їх еквіваленти	1165	21,0	96,8
Витрати майбутніх періодів	1170	33,8	18 001,2
Інші оборотні активи	1190	539,2	322,1
Усього за розділом II	1195	4 935,3	25 022,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	9 701,7	29 240,8

Продовж. дод. Р

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 000,0	31 000,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(32 208,3)	(35 425,5)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(1 208,3)	(4 425,5)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	24 342,9	21 430,1
розрахунками з бюджетом	1620	11,6	23,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	8,5	0,4
розрахунками з оплати праці	1630	67,1	1,4
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 019,0	15 912,3
Усього за розділом III	1695	30 449,1	37 367,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	29 240,8	32 942,2

2. Звіт про фінансові результати
за _____

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м	Код за ДКУД
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6 881,4	11 015,2
Інші операційні доходи	2120	391,3	1 495,8
Інші доходи	2240	0,1	0,1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	7 272,8	12 511,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 536,2)	(8 253,5)
Інші операційні витрати	2180	(2 824,4)	(4 334,6)
Інші витрати	2270	(250,7)	(6,6)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(7 611,3)	(12 594,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(338,5)	(83,6)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(338,5)	(83,6)

Керівник

(підпис)

Шульженко Антон Олександрович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Сіра Наталія Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Продовж. дод. Р

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

ТОВ "ОРГАНІК ПРО"

Дата (рік, місяць, число)

Коди		
2017	01	01
32162049		
8039100000		
240		
61.20		

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку

Середня кількість працівників, осіб 28

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Богдана Хмельницького, буд. 51-Б, к. 4, Шевченківський р-он, м. Київ, 01030

042391560

1. Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив	Форма № 1-м		Код за ДКУД	1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005	164,8	131,2	
Основні засоби	1010	4 053,9	3 961,3	
первісна вартість	1011	9 961,1	11 147,4	
знос	1012	(5 907,2)	(7 186,1)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	4 218,7	4 092,5	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	1 888,5	2 862,9	
у тому числі готова продукція	1103	-	28,5	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	840,7	1 120,4	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2 508,7	2 603,3	
у тому числі з податку на прибуток	1136	43,3	43,3	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 364,1	915,6	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	96,8	34,5	
Витрати майбутніх періодів	1170	18 001,2	20 709,5	
Інші оборотні активи	1190	322,1	603,5	
Усього за розділом II	1195	25 022,1	28 849,7	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	29 240,8	32 942,2	

Закінчення. дод. Р

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 000,0	31 000,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(32 208,3)	(35 425,5)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(1 208,3)	(4 425,5)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	24 342,9	21 430,1
розрахунками з бюджетом	1620	11,6	23,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	8,5	0,4
розрахунками з оплати праці	1630	67,1	1,4
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 019,0	15 912,3
Усього за розділом III	1695	30 449,1	37 367,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	29 240,8	32 942,2

2. Звіт про фінансові результати за _____

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6 881,4	11 015,2
Інші операційні доходи	2120	391,3	1 495,8
Інші доходи	2240	0,1	0,1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	7 272,8	12 511,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 536,2)	(8 253,5)
Інші операційні витрати	2180	(2 824,4)	(4 334,6)
Інші витрати	2270	(250,7)	(6,6)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(7 611,3)	(12 594,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(338,5)	(83,6)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(338,5)	(83,6)

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Шульженко Антон Олександрович

(ініціали, прізвище)

Сіра Наталя Миколаївна

(ініціали, прізвище)

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА**ТОВ «ОРГАНІК ПРО»**

Про облікову політику з метою виконання вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (далі — Закон № 996) і дотримання принципу послідовності ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємства

НАКАЗУЮ:

1. Відображати господарські операції в бухгалтерському обліку та складати фінансову звітність відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Мінфіном, у частині, що не суперечить міжнародним стандартам фінансової звітності.

2. У разі неврегульованості відображення господарських операцій національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, затвердженими Мінфіном, застосовувати міжнародні стандарти фінансової звітності у частині, що не суперечить Закону № 996.

3. Застосовувати робочий план рахунків бухгалтерського обліку з використанням рахунків першого, другого, третього і четвертого порядків (додаток 1 до цього наказу), розроблений на основі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затвердженого наказом Мінфіну від 21.12.1999 № 291.

4. Встановити тривалість операційного циклу для виробництва: тротуарної плитки — 8 днів; опорних плит — 45 днів; сходових майданчиків — 45 днів; балконних плит — 45 днів.

5. Для визнання основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів, встановлення строку корисного використання, вибору методу амортизації об'єктів та їхньої ліквідаційної вартості створити постійно діючу комісію у складі: Голова комісії: директор. Члени комісії: головний бухгалтер; головний інженер; головний механік; начальник виробничого цеху № 1; начальник виробничого цеху № 2.

6. Визначати строки корисного використання основних засобів і нематеріальних активів з урахуванням відповідних мінімально допустимих строків, встановлених податковим законодавством.

7. Використовувати вартісну межу для визнання малоцінних необоротних матеріальних активів (зі строком корисного використання понад один рік) — 6000 грн.

8. Нараховувати амортизацію з використанням таких методів: основних засобів — прямолінійний, зменшення залишкової вартості, кумулятивний методи; нематеріальних активів — прямолінійний метод; малоцінних необоротних матеріальних активів — 100% вартості в першому місяці використання.

9. Не проводити переоцінку основних засобів і нематеріальних активів за справедливою вартістю на дату балансу.

10. Встановити час для створення кваліфікаційного активу — три місяці.

11. Одиницею бухгалтерського обліку запасів вважати кожне їх найменування.

12. Облік транспортно-заготівельних витрат вести на окремому субрахунку.

13. У разі вибуття запасів застосовувати такі методи їх оцінки: середньозваженої собівартості — в разі відпуску виробничих запасів у виробництво та реалізації готової продукції; ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів — під час реалізації готової продукції за індивідуальними замовленнями.

14. Величину резерву сумнівних боргів розраховувати із застосуванням методу абсолютної суми сумнівної заборгованості.

Продовж. дод. С

15. Створювати резерв забезпечення на: виплату відпусток працівникам підприємства. Величину забезпечення розраховувати шляхом множення фактично нарахованої працівникам заробітної плати на коефіцієнт резервування, який обчислюють як відношення річної планової суми коштів на оплату відпусток до загального річного планового фонду оплати праці; виконання гарантійних зобов'язань. Резерв створювати в розмірі 1% вартості реалізованої продукції.

16. Оцінку ступеня завершеності операції з надання послуг (виконання робіт) здійснювати шляхом вивчення виконаної роботи.

17. Під час виконання індивідуальних замовлень використовувати позамовний метод обліку витрат на виробництво і калькулювання фактичної виробничої собівартості продукції, в інших випадках — простий метод.

18. Встановити перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (додаток 2 до цього наказу).

19. Затвердити перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат (додаток 3 до цього наказу).

20. Застосовувати прямі матеріальні витрати як базу розподілу змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат.

21. Встановити межу суттєвості для: окремих об'єктів обліку, що належать до активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства, — 5% підсумку всіх активів, зобов'язань і власного капіталу відповідно; окремих видів доходів і витрат — 3% чистого прибутку (збитку) підприємства; зменшення корисності об'єктів основних засобів та нематеріальних активів — відхилення залишкової вартості від їхньої справедливої вартості — 10%; визначення подібних активів — різниця між справедливою вартістю об'єктів обміну не має перевищувати 10%; статей балансу — 5% підсумку балансу; статей звіту про фінансові результати — 5% суми чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); статей звіту про рух грошових коштів — 5% суми чистого руху грошових коштів від операційної діяльності; статей звіту про зміни у власному капіталі — 5% розміру власного капіталу підприємства.

22. Звіт про рух грошових коштів складати із застосуванням прямого методу.

23. Відображати відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання у річній фінансовій звітності.

24. Визначити види сегментів діяльності та їх пріоритетність для підприємства (додаток 4 до цього наказу).

25. Затвердити перелік пов'язаних сторін (додаток 5 до цього наказу). 26. Контроль за виконанням цього наказу покласти на директора та головного бухгалтера підприємства. Додаток 1. Робочий план рахунків підприємства. Додаток 2. Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції. Додаток 3. Перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат. Додаток 4. Види сегментів діяльності. Додаток 5. Перелік пов'язаних сторін.

Додаток Т

31	Счета в банках	А		Банковские счета	(об) Статьи движения ..
311	Текущие счета в национальной валюте	А		Банковские счета	(об) Статьи движения ..
312	Текущие счета в иностранной валюте	А	✓	Банковские счета	(об) Статьи движения ..
313	Другие счета в банке в национальной валюте	А		Банковские счета	(об) Статьи движения ..

Наказ про ведення каси в електронному вигляді

ТОВ «ОРГАНІК ПРО»

Н А К А З

“__20__” Січня__2018 р.	м.Київ	№1
-------------------------	--------	----

Про ведення касової книги в електронному вигляді

Для забезпечення належного зберігання касових документів та згідно підпункту 41 розділу IV Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженому Постановою Правління НБУ від 29.12.2017 року № 148

НАКАЗУЮ :

1. Запровадити ведення касової книги в електронному вигляді у відповідності до вимог, передбачених підпунктом 41 розділу IV Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженому Постановою Правління НБУ від 29.12.2017 року № 148
2. Лист касової книги роздруковувати щоденно із формуванням щомісячних підшивок, які мають бути пронумеровані, прошнуровані та скріплені печаткою підприємства. Місячні підшивки – скріплюються за результатами року в одну річну підшивку.
3. Місячні підшивки формуються не пізніше n-го числа місяця наступного за звітним, а річні підшивки – не пізніше n-го січня року, наступного за звітним.
4. Нумерація листів касової книги, а також видаткових та прибуткових касових ордерів є наскрізною протягом року та щороку розпочинається з одиниці .
5. Контроль за належним виконанням даного наказу покласти на головного бухгалтера

Директор

Ознайомлені:

Головний бухгалтер

Касир

Додаток Ф
Таблиця 1

Порівняння активів за ступенем ліквідності з пасивами за терміном погашення ТОВ «ОРГАНІК ПРО» за 2014 – 2018 рр., тис. грн.

Актив	Джерело вихідних даних	На кінець року					Пасив	Джерело вихідних даних	На кінець року				
		2014	2015	2016	2017	2018			2014	2015	2016	2017	2018
A1	Ф1 рядки 220,230,240(1160,1165)	286,6	102	96,8	34,5	35,7	П1	Ф1 рядок 530(1615)	3899,1	7142	24342,9	21404,8	22341,3
A2	Ф1, рядки ,160, 170-210(1135, 155)	905,8	1276,3	3872,8	3518,9	3551,7	П2	Ф1 рядки 500,540-610(1600 -1665)	831,6	7382,3	30449,1	21430,1	22366,8
A3	Ф1, рядки 100-130, 250,270(1100,1103)	382,3	4456,5	1888,5	2891,4	3285,9	П3	Ф1 430-480(1495)	0	0	0	0	0
A4	Ф1, рядки 020,030,035,040-070(1005, 1011,1020, 1030)	3784,5	9948,8	10125,9	11278,6	12719,5	П4	Ф1 1 розділ пасиву(1495)	726,8	(3772,9)	1208,3	4425,5	4570,2
Баланс		5457,5	9701,7	29240,8	32942,2	34400,2	Баланс		5457,5	9701,7	292480,8	32942,2	34400,2

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства

Алгоритм розрахунку та джерела вихідних даних для відносних показників, абсолютної, швидкої, поточної ліквідності.

Показник	Алгоритм розрахунку та умовні позначення	Джерело вихідних даних
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (КЛА) показує в якій мірі всі поточні зобов'язання забезпечені наявними в нього коштами та їх еквівалентами, а також цінними паперами на відповідну дату	$КЛА = \frac{ГК + ЕГК + ФП}{ПЗ}$ <p>де ГК – грошові кошти; ЕГК – еквіваленти грошових коштів; ФП – поточні фінансові інвестиції; ПЗ – поточні зобов'язання</p>	Ф.1, рядки 220–240 (1160-1165) Ф.1, Розділ IV Пасиву
Коефіцієнт швидкої ліквідності (проміжний коефіцієнт покриття балансу) (КШЛ) показує в якій мірі всі поточні зобов'язання підприємства забезпечені наявними в нього грошовими коштами та їх еквівалентами, цінними паперами, а також дебіторською заборгованістю на відповідну дату	$КШЛ = \frac{ГК + ЕГК + ФП + ДЗ}{2a}$ <p>де ДЗ – дебіторська заборгованість</p>	Ф.1, рядки 1125-2526,5-1190 Ф.1, Розділ IV Пасиву
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття боргів) (КПЛ) показує в якій мірі всі поточні зобов'язання підприємства	$КПЛ = \frac{ПА}{ПЗ}$ <p>де ПА – поточні активи</p>	Ф.1, Розділ II Активу Ф.1, Розділ IV Пасиву

Джерело: розроблено автором на основі даних [90]

Алгоритм розрахунку та джерела вихідних даних для відносних показників, абсолютної, швидкої, поточної ліквідності.

Показник	Алгоритм розрахунку та умовні позначення	Джерело вихідних даних
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (КЛА) показує в якій мірі всі поточні зобов'язання забезпечені наявними в нього коштами та їх еквівалентами, а також цінними паперами на відповідну дату	$КЛА = \frac{ГК + ЕГК + ФП}{ПЗ}$ <p>де ГК – грошові кошти; ЕГК – еквіваленти грошових коштів; ФП – поточні фінансові інвестиції; ПЗ – поточні зобов'язання</p>	Ф.1, рядки 220–240 (1160-1165) Ф.1, Розділ IV Пасиву
Коефіцієнт швидкої ліквідності (проміжний коефіцієнт покриття балансу) (КШЛ) показує в якій мірі всі поточні зобов'язання підприємства забезпечені наявними в нього грошовими коштами та їх еквівалентами, цінними паперами, а також дебіторською заборгованістю на відповідну дату	$КШЛ = \frac{ГК + ЕГК + ФП + ДЗ}{2a}$ <p>де ДЗ – дебіторська заборгованість</p>	Ф.1, рядки 1125-2526,5-1190 Ф.1, Розділ IV Пасиву
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття боргів) (КПЛ) показує в якій мірі всі поточні зобов'язання підприємства	$КПЛ = \frac{ПА}{ПЗ}$ <p>де ПА – поточні активи</p>	Ф.1, Розділ II Активу Ф.1, Розділ IV Пасиву

Джерело: розроблено автором на основі даних [90]

Продовж. дод. Ф
Таблиця Ф.4

Показники оборотності дебіторської заборгованості та її співвідношення із кредиторською заборгованістю

Показник	Алгоритм розрахунку та умовні позначення	Джерело вихідних даних
Оборотність дебіторської заборгованості (Кодз) визначає кількість оборотів дебіторської заборгованості за відповідний період.	$\text{Кодз} = \frac{\text{Вр}}{\text{ДЗ}}$ де ДЗ – сума поточної дебіторської заборгованості всіх видів; Вр – виручка від реалізації продукції	Ф.1, рядки 220–240 (1160-1165) Ф.1, Розділ IV Пасиву
Середній період обороту дебіторської заборгованості (Подз), який показує середній проміжок часу між відвантаженням готової продукції (товарів) і одержанням грошових коштів.	$\text{Подз} = \frac{\text{ДЗ} * 360}{\text{Вр}}$	Ф.1, рядки 1125-2526,5-1190 Ф.1, Розділ IV Пасиву
Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості (КДК) характеризує загальне співвідношення розрахунків за двома видами заборгованості підприємства.	$\text{КДК} = \frac{\text{ДЗ}}{\text{КЗ}}$ де КЗ – сума кредиторської заборгованості всіх видів	Ф.1, Розділ II Активу Ф.1, Розділ IV Пасиву

РЕЦЕНЗІЯ
на випускню кваліфікаційну роботу
студентки Школьної Тетяни Юрїївни,
спеціальності «Облік і оподаткування», спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання в бізнесі»
Київського національного торговельно-економічного університету
на тему «Облік грошових коштів та їх еквівалентів у національній
валюті»

«__» листопада 2019 р.

№ _____

Грошові кошти та їх еквіваленти, як найважливіша ланка системи кругообігу ресурсів, формують базис для підвищення платоспроможності господарюючого суб'єкта. Прийняття ефективних рішень щодо управління грошовими коштами на підприємстві можливе завдяки розв'язанню низки задач, що стосуються методики та організації їх обліку. Це доводить актуальність обраної теми.

Цільова установка роботи є дослідження теоретико-методичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо обліку грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті. Досягнення поставленої мети свідчать одержані результати дослідження, які систематизовано у висновках до роботи.

Структура випускної кваліфікаційної роботи включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

Дана робота виконана на матеріалах ТОВ «ОРГАНІК ПРО», які надані студентці в процесі виконання нею проекту.

Висновки роботи містять результати дослідження та відовідають поставленим у роботі завданням. Рекомендації та пропозиції розглянуті та апробовані на ТОВ «ОРГАНІК ПРО».

В цілому, робота є цікавою з теоретичної та практичної точок зору, виконана на високому рівні та оцінюється позитивно, що дозволяє нам рекомендувати її до захисту в екзаменаційній комісії.

Фахівець практик _____

М.П.